

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 22ας Ιουνίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Διανοητική ιδιοκτησία – Δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικά δικαιώματα – Διάθεση και διαχείριση πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων – Ευθύνη του διαχειριστή για προσβολή δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας εκ μέρους των χρηστών της πλατφόρμας του – Οδηγία 2001/29/ΕΚ – Άρθρο 3 και άρθρο 8, παράγραφος 3 – Έννοια της “παρουσίας στο κοινό” – Οδηγία 2000/31/ΕΚ – Άρθρα 14 και 15 – Προϋποθέσεις απαλλαγής από την ευθύνη – Άγνοια συγκεκριμένων προσβολών – Γνωστοποίηση των προσβολών αυτών ως προϋπόθεση για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-682/18 και C-683/18,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) με αποφάσεις της 13ης Σεπτεμβρίου 2018 και της 20ής Σεπτεμβρίου 2018 αντίστοιχα, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 6 Νοεμβρίου 2018, στο πλαίσιο των δικών

Frank Peterson

κατά

Google LLC,

YouTube Inc.,

YouTube LLC,

Google Germany GmbH (C-682/18),

και

Elsevier Inc.

κατά

Cyando AG (C-683/18),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, J.-C. Bonichot, M. Βηλαρά, E. Regan και M. Pešič (εισηγητή), προέδρους τμήματος, E. Juhász, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe και K. Λυκούργο, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: M. Krausenböck, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 26ης Νοεμβρίου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Frank Peterson, εκπροσωπούμενος από τους P. Wassermann και J. Schippmann, Rechtsanwälte,
- η Elsevier Inc., εκπροσωπούμενη από τους K. Bäcker, U. Feindor-Schmidt και M. Lausen, Rechtsanwälte,
- οι Google LLC, YouTube Inc., YouTube LLC και Google Germany GmbH, εκπροσωπούμενες από τους J. Wimmers και M. Barudi, Rechtsanwälte,
- η Cyando AG, εκπροσωπούμενη από τους H. Waldhauser και M. Junker, Rechtsanwälte,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller, M. Hellmann και E. Lankenau,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A.-L. Desjonquères και A. Daniel καθώς και από τον R. Coesme,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Heliskoski,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους T. Scharf και S. L. Kalèda καθώς και από την J. Samnadda,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Ιουλίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, και του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10, στο εξής: οδηγία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας), του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») (ΕΕ 2000,

L 178, σ. 1), καθώς και του άρθρου 11, πρώτη περίοδος, και του άρθρου 13 της οδηγίας 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ 2004, L 157, σ. 45, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 195, σ. 16, στο εξής: οδηγία για την επιβολή των δικαιωμάτων).

- 2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ένδικων διαφορών μεταξύ, αφενός, του Frank Peterson και, αφετέρου, των εταιριών Google LLC και YouTube LLC (υπόθεση C-682/18) καθώς και μεταξύ της Elsevier Inc. και της Cyando AG (υπόθεση C-683/18), με αντικείμενο πλείονες προσβολές των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του F. Peterson και της Elsevier εκ μέρους χρηστών της πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο που διαχειρίζεται η YouTube και της πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων που διαχειρίζεται η Cyando, αντίστοιχα.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

- 3 Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ) συνήψε στη Γενεύη, στις 20 Δεκεμβρίου 1996, τη Συνθήκη του ΠΟΔΙ για την πνευματική ιδιοκτησία (στο εξής: Συνθήκη του ΠΟΔΙ), η οποία εγκρίθηκε εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 2000/278/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 2000 (ΕΕ 2000, L 89, σ. 6), και τέθηκε σε ισχύ, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις 14 Μαρτίου 2010 (ΕΕ 2010, L 32, σ. 1).
- 4 Το άρθρο 8 της Συνθήκης του ΠΟΔΙ, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα παρουσίασης στο κοινό», ορίζει τα εξής:
- «Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 11, παράγραφος 1 σημείο 2, του άρθρου 11α, παράγραφος 1 σημεία 1 και 2, του άρθρου 11β, παράγραφος 1 σημείο 2, του άρθρου 14, παράγραφος 1 σημείο 2 και του άρθρου 14α, παράγραφος 1 της σύμβασης της Βέρνης [για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων, που υπογράφηκε στη Βέρνη στις 9 Σεπτεμβρίου 1886 (Πράξη των Παρισίων της 24ης Ιουλίου 1971), ως έχει μετά την τροποποίηση της 28ης Σεπτεμβρίου 1979], οι δημιουργοί λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων έχουν αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν κάθε παρουσίαση των έργων τους στο κοινό, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, περιλαμβανομένης της διάθεσης στο κοινό των έργων τους κατά τρόπο ώστε τα μέλη του κοινού να μπορούν να έχουν πρόσβαση σ' αυτά από τον τόπο και κατά το χρόνο της ατομικής επιλογής τους.»
- 5 Κατά τη διπλωματική διάσκεψη της 20ής Δεκεμβρίου 1996, τα συμβαλλόμενα μέρη προέβησαν σε κοινές δηλώσεις σχετικά με τη Συνθήκη του ΠΟΔΙ.
- 6 Η κοινή δήλωση σχετικά με το άρθρο 8 της Συνθήκης του ΠΟΔΙ έχει ως εξής:
- «Η απλή παροχή των φυσικών μέσων για την παροχή της δυνατότητας ή την πραγματοποίηση παρουσίασης στο κοινό θεωρείται ότι δεν αποτελεί αυτή καθαυτή παρουσίαση κατά την έννοια της παρούσας Συνθήκης ή της Σύμβασης της Βέρνης. [...]»

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας

7 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 5, 8 έως 10, 16, 23, 27, 31 και 59 της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας έχουν ως εξής:

«(4) Η εναρμόνιση του νομικού πλαισίου περί δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων, αυξάνοντας την ασφάλεια δικαίου και διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας, θα ενθαρρύνει τη διενέργεια σημαντικών επενδύσεων στη δημιουργικότητα και την καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής των δικτύων, και θα οδηγήσει με τη σειρά της στην ανάπτυξη και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, όσον αφορά τόσο τη διάθεση του περιεχομένου των έργων και την πληροφορική, όσο και γενικότερα ένα ευρύ φάσμα βιομηχανικών και πολιτιστικών κλάδων. Αυτό θα συμβάλει στη διατήρηση θέσεων απασχόλησης και στη δημιουργία νέων.

(5) Χάρη στις τεχνολογικές εξελίξεις οι φορείς δημιουργίας, παραγωγής και εκμετάλλευσης των έργων έχουν πολλαπλασιαστεί και διαφοροποιηθεί. Αν και δεν χρειάζονται νέες έννοιες για την προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας, οι ισχύοντες κανόνες σχετικά με το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα θα πρέπει να προσαρμοστούν και να συμπληρωθούν ώστε να ανταποκρίνονται δεόντως στην οικονομική πραγματικότητα, όπως η εμφάνιση νέων μορφών εκμετάλλευσης.

[...]

(8) Οι διάφορες κοινωνικές, κοινωνιολογικές και πολιτιστικές επιπτώσεις της κοινωνίας της πληροφορίας απαιτούν να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαιτερότης του περιεχομένου των προϊόντων και υπηρεσιών.

(9) Κάθε εναρμόνιση του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας, διότι τα εν λόγω δικαιώματα είναι ουσιώδη για την πνευματική δημιουργία. Η προστασία τους συμβάλλει στη διατήρηση και ανάπτυξη της δημιουργικότητας προς όφελος των δημιουργών, των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών, των καταναλωτών, του πολιτισμού, της βιομηχανίας και του κοινού γενικότερα. Ως εκ τούτου, η πνευματική ιδιοκτησία έχει αναγνωρισθεί ως αναπόσπαστο μέρος της ιδιοκτησίας.

(10) Για να συνεχίσουν τη δημιουργική και καλλιτεχνική τους εργασία, οι δημιουργοί ή οι ερμηνευτές και εκτελεστές καλλιτέχνες πρέπει να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, όπως και οι παραγωγοί για να μπορούν να χρηματοδοτούν αυτές τις δημιουργίες. [...] Χρειάζεται κατάλληλη έννομη προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας προκειμένου να εξασφαλιστεί η εύλογη αμοιβή και η ικανοποιητική απόδοση των σχετικών επενδύσεων.

[...]

- (16) [...] Οι κανόνες περί ευθύνης στο ηλεκτρονικό εμπόριο πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή μέσα στην ίδια προθεσμία με εκείνη που προβλέπεται για την παρούσα οδηγία, δεδομένου ότι αποβλέπουν στη διαμόρφωση ενός εναρμονισμένου πλαισίου αρχών και ρυθμίσεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, ορισμένα σημαντικά τμήματα της οδηγίας. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τους κανόνες περί ευθύνης της προαναφερόμενης οδηγίας.
- [...]
- (23) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εναρμονίσει περαιτέρω το δικαίωμα του δημιουργού να παρουσιάζει στο κοινό. Το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να θεωρηθεί κατά ευρεία έννοια ότι καλύπτει κάθε παρουσίαση σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσίασης.
- [...]
- (27) Η απλή παροχή των υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίασης δεν αποτελεί καθαυτή παρουσίαση κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.
- [...]
- (31) Πρέπει να διατηρηθεί μια ισορροπία περί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δικαιούχων, καθώς και μεταξύ αυτών και των χρηστών προστατευόμενων αντικειμένων. Οι ισχύουσες στα κράτη μέλη εξαιρέσεις και περιορισμοί στα δικαιώματα πρέπει να επανεξεταστούν υπό το πρίσμα του νέου ηλεκτρονικού περιβάλλοντος. [...]
- [...]
- (59) Ιδιαίτερα στο ψηφιακό περιβάλλον, οι υπηρεσίες των διαμεσολαβητών μπορούν να χρησιμοποιούνται όλο και συχνότερα από τρίτους για την προσβολή δικαιωμάτων. Σε πολλές περιπτώσεις οι διαμεσολαβητές έχουν μεγαλύτερη δυνατότητα να θέσουν τέρμα σ' αυτή την προσβολή. Επομένως, με την επιφύλαξη οποιωνδήποτε άλλων κυρώσεων και μέσων προστασίας, οι δικαιούχοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κατά του διαμεσολαβητή ο οποίος διαπράττει για λογαριασμό τρίτου την προσβολή του προστατευόμενου έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου εντός δικτύου. Η δυνατότητα αυτή θα πρέπει να υφίσταται ακόμα και αν οι πράξεις του διαμεσολαβητή εξαιρούνται βάσει του άρθρου 5. Οι όροι και οι λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων θα πρέπει να καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών.»
- 8 Το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα παρουσίασης έργων στο κοινό και δικαίωμα διάθεσης άλλων αντικειμένων στο κοινό», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.»

- 9 Το άρθρο 8 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Κυρώσεις και μέσα έννομης προστασίας», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες κυρώσεις και μέσα έννομης προστασίας έναντι της προσβολής των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση της εφαρμογής τους. Οι κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές.

2. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε οι δικαιούχοι των οποίων τα συμφέροντα θίγονται από προσβολές τελεσθείσες στο έδαφός του να μπορούν να ασκούν αγωγή αποζημίωσης ή/και να ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων και, κατά περίπτωση, την κατάσχεση του σχετικού υλικού καθώς και των συσκευών, προϊόντων ή συστατικών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι δικαιούχοι να μπορούν να ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά των διαμεσολαβητών οι υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή δικαιώματος του δημιουργού ή συγγενικού δικαιώματος.»

Η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο

- 10 Οι αιτιολογικές σκέψεις 41 έως 46, 48 και 52 της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο έχουν ως εξής:

«(41) Η παρούσα οδηγία εξισορροπεί τα διάφορα συμφέροντα και θεσπίζει αρχές επί των οποίων μπορούν να βασιστούν οι συμφωνίες και τα πρότυπα του κλάδου.

(42) Οι εξαιρέσεις από την ευθύνη που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία καλύπτουν μόνο τις περιπτώσεις στις οποίες οι δραστηριότητες του φορέα παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας περιορίζονται στην τεχνική διαδικασία χειρισμού και παροχής πρόσβασης σε δίκτυο επικοινωνίας διά του οποίου μεταδίδονται ή στο οποίο τίθενται σε προσωρινή αποθήκευση πληροφορίες που έχουν δοθεί από τρίτους, με αποκλειστικό σκοπό να καταστεί πιο αποτελεσματική η μετάδοση. Οι δραστηριότητες αυτές έχουν εντελώς τεχνικό, αυτόματο και παθητικό χαρακτήρα, πράγμα που συνεπάγεται ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας ούτε γνωρίζει ούτε ελέγχει τις πληροφορίες που μεταδίδει ή αποθηκεύει.

(43) Ένας φορέας παροχής υπηρεσιών μπορεί να επωφεληθεί από τις απαλλαγές για “απλή μετάδοση” και για “αποθήκευση σε κρυφή μνήμη” όταν δεν έχει καμιά ευθύνη για τις μεταδιδόμενες πληροφορίες. Αυτό συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, ότι δεν τροποποιεί τις πληροφορίες που μεταδίδει. Η απαίτηση αυτή δεν καλύπτει χειρισμούς τεχνικής φύσης, οι οποίοι πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της μετάδοσης, δεδομένου ότι δεν αλλοιώνουν την ακεραιότητα των μεταδιδόμενων πληροφοριών.

(44) Ένας φορέας παροχής υπηρεσιών που σκοπίμως συνεργάζεται με έναν από τους αποδέκτες της υπηρεσίας του με σκοπό τη διάπραξη παράνομων πράξεων υπερβαίνει την “απλή μετάδοση” ή “αποθήκευση σε κρυφή μνήμη” και, επομένως, δεν μπορεί να επωφεληθεί των απαλλαγών από την ευθύνη που προβλέπονται για αυτές τις δραστηριότητες.

- (45) Οι εκ της παρούσας οδηγίας περιορισμοί της ευθύνης των ενδιαμέσων φορέων παροχής υπηρεσιών δεν θίγουν τη δυνατότητα επιβολής μέτρων ποικίλης φύσεως που μπορούν να συνίστανται ιδίως σε αποφάσεις δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών, οι οποίες διατάσσουν την παύση ή πρόληψη τυχόν παραβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης παράνομων πληροφοριών ή της απενεργοποίησης της πρόσβασης σ' αυτές.
- (46) Προκειμένου να απολαύει του περιορισμού της ευθύνης, ο φορέας παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, η οποία συνίσταται σε αποθήκευση πληροφοριών, μόλις πληροφορηθεί αποδεδειγμένως ή αντιληφθεί ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες, οφείλει ταχέως να τις αποσύρει ή να τις καταστήσει απρόσιτες. Η απόσυρση των πληροφοριών ή η απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτές οφείλει να επιχειρείται τηρουμένης της αρχής της ελευθερίας της έκφρασης και των οικείων εθνικών διαδικασιών. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν ειδικές προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να πληρούνται άμεσα, πριν από την απόσυρση των πληροφοριών ή την παρεμπόδιση της πρόσβασης σε αυτές.

[...]

- (48) Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να απαιτούν από τους φορείς παροχής υπηρεσιών, οι οποίοι φιλοξενούν πληροφορίες τις οποίες παρέχουν οι αποδέκτες των υπηρεσιών τους, να ασκούν καθήκοντα μέριμνας τα οποία ευλόγως μπορούν να αναμένονται εκ μέρους των και τα οποία προσδιορίζονται στο εθνικό δίκαιο, προκειμένου να αποκαλύπτονται και να προλαμβάνονται ορισμένες μορφές παράνομης δραστηριότητας.

[...]

- (52) Η πραγμάτωση των ελευθεριών που παρέχει η εσωτερική αγορά απαιτεί να εξασφαλίζεται στους θιγέντες αποτελεσματική πρόσβαση σε μέσα διακανονισμού των διαφορών. Οι ζημίες που ενδέχεται να προκύψουν σε σχέση με τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας χαρακτηρίζονται ταυτόχρονα από την ταχύτητα και τη γεωγραφική τους έκταση. Λόγω της ιδιαιτερότητας αυτής και της ανάγκης να εξασφαλιστεί ότι οι εθνικές αρχές δεν διακυβεύουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη που πρέπει να υπάρχει μεταξύ τους, η παρούσα οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να διαθέσουν τα κατάλληλα μέσα έννομης προστασίας. Τα κράτη μέλη οφείλουν να εξετάσουν την ανάγκη της παροχής [πρόσβασης] σε δικαστικές διαδικασίες με κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα.»

11 Το άρθρο 14 της οδηγίας αυτής, το οποίο επιγράφεται «Φιλοξενία», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι σε περίπτωση παροχής μιας υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας η οποία συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών παρεχομένων από έναν αποδέκτη υπηρεσίας, δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής της υπηρεσίας για τις πληροφορίες που αποθηκεύονται μετά από αίτηση αποδέκτη της υπηρεσίας, υπό τον όρο ότι:

- α) ο φορέας παροχής της υπηρεσίας δεν γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία και ότι, σε ό,τι αφορά αξιώσεις αποζημίωσης, δεν γνωρίζει τα γεγονότα ή τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία,

ή

- β) ο φορέας παροχής της υπηρεσίας, μόλις αντιληφθεί τα προαναφερθέντα, αποσύρει ταχέως τις πληροφορίες ή καθιστά την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη.
2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται όταν ο αποδέκτης της υπηρεσίας ενεργεί υπό την εξουσία ή υπό τον έλεγχο του φορέα παροχής της υπηρεσίας.
3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τη δυνατότητα δικαστικής ή διοικητικής αρχής, σύμφωνα με τα νομικά συστήματα των κρατών μελών, να απαιτούν από τον φορέα παροχής υπηρεσιών να προβεί στην παύση ή στην πρόληψη παράβασης, ούτε θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν διαδικασίες για την απόσυρση των πληροφοριών ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτές.»
- 12 Το άρθρο 15 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Απουσία γενικής υποχρέωσης ελέγχου», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Τα κράτη μέλη δεν επιβάλλουν στους φορείς παροχής υπηρεσιών, για την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στα άρθρα 12, 13 και 14, γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που μεταδίδουν ή αποθηκεύουν ούτε γενική υποχρέωση δραστηριότητας αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων που δείχνουν ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες.»
- 13 Το άρθρο 18 της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, το οποίο επιγράφεται «Μέσα έννομης προστασίας», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ένδικα μέσα του εθνικού δικαίου όσον αφορά τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, να επιτρέπουν την ταχεία λήψη μέτρων, συμπεριλαμβανομένων προσωρινών μέτρων, προκειμένου να παύει οιαδήποτε παράβαση και να προλαμβάνεται περαιτέρω ζημία των ενεχόμενων συμφερόντων.»

Η οδηγία για την επιβολή των δικαιωμάτων

- 14 Οι αιτιολογικές σκέψεις 17, 22 και 23 της οδηγίας για την επιβολή των δικαιωμάτων έχουν ως εξής:
- «(17) Τα μέτρα, οι διαδικασίες και τα μέτρα αποκατάστασης που προβλέπει η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προσδιορίζονται σε κάθε περίπτωση κατά τρόπον ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών χαρακτηριστικών κάθε δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας και, κατά περίπτωση, του εσκεμμένου ή μη εσκεμμένου χαρακτήρα της προσβολής.
- [...]
- (22) Είναι επίσης απαραίτητο να προβλεφθούν προσωρινά μέτρα για την άμεση παύση της προσβολής πριν από την έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας, χωρίς να θίγονται τα δικαιώματα της υπεράσπισης, διασφαλίζοντας τον αναλογικό χαρακτήρα των προσωρινών μέτρων εν σχέσει με τις ιδιαιτερότητες της εκάστοτε περίπτωσης και αφού παρασχεθούν οι αναγκαίες εγγυήσεις για την κάλυψη των εξόδων και της ζημίας του εναγομένου από αδικαιολόγητη αίτηση. Τα μέτρα αυτά δικαιολογούνται ιδίως όταν οποιαδήποτε καθυστέρηση θα ήταν δυνατόν να προκαλέσει ανεπανόρθωτη ζημία στον δικαιούχο δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας.

- (23) Με την επιφύλαξη παντός άλλου διαθέσιμου μέτρου, διαδικασίας και μέτρου αποκατάστασης οι δικαιούχοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων κατά ενδιαμέσου, οι υπηρεσίες του οποίου χρησιμοποιούνται από τρίτον για την προσβολή των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας του δικαιούχου. Οι όροι και οι διαδικασίες για τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία των κρατών μελών. Όσον αφορά τις προσβολές του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων, προβλέπεται ήδη υψηλό επίπεδο εναρμόνισης με την οδηγία [για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας]. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει, συνεπώς, να θίξει τη διάταξη του άρθρου 8 παράγραφος 3 της οδηγίας [για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας].»
- 15 Το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής, το οποίο επιγράφεται «Γενική υποχρέωση», έχει ως εξής:
- «1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα μέτρα, τις διαδικασίες και τα μέτρα αποκατάστασης που απαιτούνται για τη διασφάλιση της επιβολή[ς] των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που ρυθμίζονται με την παρούσα οδηγία. Τα εν λόγω μέτρα, οι διαδικασίες και τα μέτρα αποκατάστασης πρέπει να είναι θεμιτά και δίκαια, να μην είναι περίπλοκα και δαπανηρά άνευ λόγου και να μην προβλέπουν παράλογες προθεσμίες ούτε να συνεπάγονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις.
2. Τα εν λόγω μέτρα, διαδικασίες και μέτρα αποκατάστασης πρέπει επίσης να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά και να εφαρμόζονται κατά τρόπον ώστε να αποτρέπεται η δημιουργία εμποδίων στο νόμιμο εμπόριο και να προβλέπονται εγγυήσεις κατά της κατάχρησής τους.»
- 16 Το άρθρο 11 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Απαγορευτική διάταξη δικαστηρίου», προβλέπει τα εξής:
- «Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση που διαπιστώνει προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές να δύνανται να απαγορεύουν στον παραβάτη τη συνέχιση της εν λόγω προσβολής στο μέλλον. Εφόσον το προβλέπει η εθνική νομοθεσία, η μη συμμόρφωση προς την απαγόρευση αυτή υπόκειται, εφόσον απαιτείται, σε επαναληπτικές χρηματικές ποινές, προκειμένου να διασφαλισθεί η συμμόρφωση. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι δικαιούχοι να δύνανται να στραφούν κατά ενδιαμέσου, οι υπηρεσίες του οποίου χρησιμοποιούνται από τρίτον για την προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, με την επιφύλαξη του άρθρου 8 παράγραφος 3 της οδηγίας [για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας].»
- 17 Το άρθρο 13 της οδηγίας για την επιβολή των δικαιωμάτων, το οποίο επιγράφεται «Αποζημίωση», ορίζει τα εξής:
- «1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες δικαστικές αρχές, κατόπιν αιτήσεως του ζημιωθέντος, να καταδικάζουν τον παραβάτη ο οποίος προέβη σε προσβολή του δικαιώματος από δόλο ή βαριά αμέλεια, να καταβάλει στον δικαιούχο του δικαιώματος αποζημίωση αντίστοιχη προς την πραγματική ζημία που υπέστη ο δικαιούχος εξαιτίας της προσβολής του δικαιώματός του διανοητικής ιδιοκτησίας.

Όταν οι δικαστικές αρχές καθορίζουν την αποζημίωση:

α) λαμβάνουν υπόψη όλα τα συναφή ζητήματα, όπως τις αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης της απώλειας κερδών, τις οποίες υφίσταται ο ζημιωθείς διάδικος, και τα τυχόν αδικαιολόγητα κέρδη που αποκόμισε ο παραβάτης και, εφόσον ενδείκνυται, άλλα στοιχεία, πέραν των οικονομικών, όπως η ηθική βλάβη που προκάλεσε στον κάτοχο του δικαιώματος η προσβολή

ή

β) εναλλακτικώς προς το στοιχείο α), δύνανται, εφόσον ενδείκνυται, να καθορίζουν την αποζημίωση ως κατ' αποκοπή ποσό βάσει στοιχείων όπως τουλάχιστον το ύψος των δικαιωμάτων ή λοιπών αμοιβών που θα οφείλονταν αν ο παραβάτης είχε ζητήσει την άδεια να χρησιμοποιεί το επίμαχο δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας.

2. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο παραβάτης προέβη στην προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας εν αγνοία του ή ενώ δεν υπήρχαν βάσιμοι λόγοι να το γνωρίζει, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν τη δυνατότητα των δικαστικών αρχών να διατάσσουν την αναζήτηση των κερδών ή την καταβολή αποζημίωσης, η οποία μπορεί να είναι προκαθορισμένη.»

Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

Υπόθεση C-682/18

- 18 Ο F. Peterson είναι μουσικός παραγωγός και ισχυρίζεται ότι είναι ιδιοκτήτης της εταιρίας Nemo Studios.
- 19 Η YouTube διαχειρίζεται την ομώνυμη διαδικτυακή πλατφόρμα στην οποία οι χρήστες μπορούν να αναρτήσουν (upload) δωρεάν δικά τους βίντεο και να τα θέσουν στη διάθεση άλλων χρηστών του διαδικτύου. Η Google είναι η μοναδική εταιρός και νόμιμη εκπρόσωπος της YouTube. Οι εταιρίες YouTube Inc. και Google Germany GmbH δεν είναι πλέον διάδικοι στην υπόθεση αυτή.
- 20 Στις 20 Μαΐου 1996, η εταιρία Nemo Studio Frank Peterson συνήψε με την καλλιτέχνη Sarah Brightman αποκλειστική σύμβαση παροχής καλλιτεχνικών υπηρεσιών παγκόσμιας ισχύος, η οποία είχε ως αντικείμενο την εκμετάλλευση ηχογραφήσεων και μαγνητοσκοπήσεων των εμφανίσεών της. Η σύμβαση αυτή αποτέλεσε το αντικείμενο συμπληρωματικής συμφωνίας το 2005. Την 1η Σεπτεμβρίου 2000, ο F. Peterson συνήψε με την Capitol Records Inc., ιδίω ονόματι και για λογαριασμό της εταιρίας Nemo Studios, σύμβαση παραχωρήσεως άδειας για την αποκλειστική διανομή από την Capitol Records των ηχογραφήσεων και μαγνητοσκοπήσεων των εμφανίσεων της Sarah Brightman.
- 21 Τον Νοέμβριο του 2008 κυκλοφόρησε ο δίσκος A Winter Symphony που περιείχε έργα ερμηνευμένα από την καλλιτέχνη. Στις 4 Νοεμβρίου 2008, η Sarah Brightman άρχισε περιοδεία με την ονομασία «Symphony Tour», κατά τη διάρκεια της οποίας ερμήνευσε τα έργα που περιέχονταν στον δίσκο.
- 22 Στις 6 και 7 Νοεμβρίου 2008, έργα προερχόμενα από τον εν λόγω δίσκο και από ιδιωτικές ηχογραφήσεις συναυλιών της περιοδείας αυτής ήταν προσβάσιμα στη διαδικτυακή πλατφόρμα YouTube και συνδυάστηκαν με σταθερές και κινούμενες εικόνες. Με έγγραφο της 7ης Νοεμβρίου 2008, ο F. Peterson απευθύνθηκε στην Google Germany, προσκομίζοντας, προς στήριξη του αιτήματός του, στιγμιότυπα οθόνης για να αποδείξει τα καταγγελλόμενα πραγματικά

περιστατικά, και απαίτησε από την εταιρία αυτή αλλά και από την Google να δηλώσουν ότι αναλαμβάνουν δέσμευση παραλείψεως της προσβολής επ' απειλή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Στη συνέχεια, η Google Germany απευθύνθηκε στη YouTube, η οποία αναζήτησε με χειροκίνητο τρόπο, με τη βοήθεια των στιγμιότυπων οθόνης που είχε αποστείλει ο F. Peterson, τις διαδικτυακές διευθύνσεις (URL) των επίμαχων βίντεο και τις απενεργοποίησε. Οι διάδικοι διαφωνούν ως προς την έκταση της εν λόγω απενεργοποίησης.

- 23 Στις 19 Νοεμβρίου 2008 ήταν εκ νέου δυνατή η πρόσβαση σε ηχογραφήσεις εμφανίσεων της καλλιτέχνιδας, που συνδυάζονταν με σταθερές και κινούμενες εικόνες, στη διαδικτυακή πλατφόρμα της YouTube.
- 24 Ως εκ τούτου, ο F. Peterson άσκησε ενώπιον του Landgericht Hamburg (πρωτοδικείου Αμβούργου, Γερμανία) κατά της Google και της YouTube (στο εξής, από κοινού: εναγόμενες της κύριας δίκης) αγωγή για παράλειψη, παροχή πληροφοριών και αναγνώριση της υποχρέωσής τους να καταβάλουν αποζημίωση. Επικαλέστηκε δε, προς στήριξη της αγωγής αυτής, τα δικαιώματα του ίδιου ως παραγωγού του δίσκου A Winter Symphony καθώς και τα δικαιώματα του ίδιου αλλά και τα απορρέοντα από δικαιώματα της καλλιτέχνιδος δικαιώματα από την εκτέλεση των έργων που περιέχονται στον εν λόγω δίσκο με την καλλιτεχνική συμμετοχή του ως παραγωγού και χορωδού. Επιπλέον υποστηρίζει, όσον αφορά τις ηχογραφήσεις των συναυλιών της περιοδείας «Symphony Tour», ότι είναι ο συνθέτης και στιχουργός διαφόρων τραγουδιών του δίσκου. Επίσης έχει, ως εκδότης, δικαιώματα τα οποία απορρέουν από τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί διαφόρων μουσικών έργων.
- 25 Με απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2010, το επιληφθέν δικαστήριο δέχθηκε την αγωγή στο μέτρο που αφορούσε τρία μουσικά έργα και απέρριψε την αγωγή κατά τα λοιπά.
- 26 Τόσο ο F. Peterson όσο και οι εναγόμενες της κύριας δίκης άσκησαν έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Oberlandesgericht Hamburg (εφετείου Αμβούργου, Γερμανία). Ο F. Peterson ζήτησε να απαγορευθεί στις εναγόμενες της κύριας δίκης να παρέχουν στο κοινό πρόσβαση, είτε σε συγχρονισμένη μορφή είτε σε συνδυασμό καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο με περιεχόμενα τρίτων ή για διαφημιστικούς σκοπούς, σε δώδεκα ηχογραφήσεις ή ερμηνείες της καλλιτέχνιδος Sarah Brightman που περιλαμβάνονταν στον δίσκο A Winter Symphony του οποίου ήταν παραγωγός, και σε δώδεκα μουσικά έργα που είχε συνθέσει ο ίδιος από συναυλίες της περιοδείας «Symphony Tour» ή, επικουρικώς, να παρέχουν σε τρίτους τη δυνατότητα να καθιστούν προσιτά τα εν λόγω έργα στο κοινό. Επιπλέον, απαίτησε να του παράσχουν πληροφορίες για τις παράνομες δραστηριότητες και τον κύκλο εργασιών τους ή τα κέρδη που αποκόμισαν από τις δραστηριότητες αυτές. Ζήτησε, επίσης, να υποχρεωθεί η YouTube να καταβάλει αποζημίωση και η Google να επιστρέψει τα ποσά που είχε εισπράξει λόγω αδικαιολόγητου πλουτισμού. Επικουρικώς, ζήτησε να λάβει πληροφορίες για τους χρήστες της διαδικτυακής πλατφόρμας YouTube που είχαν αναρτήσει τα επίμαχα έργα χρησιμοποιώντας ψευδώνυμα.
- 27 Με απόφαση της 1ης Ιουλίου 2015, το Oberlandesgericht Hamburg (εφετείο Αμβούργου) μεταρρύθμισε εν μέρει την πρωτόδικη απόφαση και υποχρέωσε τις εναγόμενες της κύριας δίκης να μην επιτρέπουν σε τρίτους, όσον αφορά επτά μουσικά έργα, να καθιστούν προσιτά στο κοινό, είτε σε συγχρονισμένη μορφή είτε σε συνδυασμό καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο με περιεχόμενα τρίτων ή για διαφημιστικούς σκοπούς, ηχογραφήσεις ή ερμηνείες της καλλιτέχνιδος από τον δίσκο A Winter Symphony. Επιπλέον, υποχρέωσε τις εναγόμενες της κύριας δίκης να γνωστοποιήσουν τα ονοματεπώνυμα και τις ταχυδρομικές διευθύνσεις των χρηστών της πλατφόρμας που είχαν αναρτήσει τα μουσικά έργα στην πλατφόρμα αυτή χρησιμοποιώντας

ψευδώνυμο ή, ελλείψει ταχυδρομικής διεύθυνσεως, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των εν λόγω χρηστών. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την αγωγή κατά τα λοιπά ως εν μέρει απαράδεκτη και εν μέρει αβάσιμη.

- 28 Όσον αφορά τα επτά μουσικά έργα από τον δίσκο *A Winter Symphony*, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι είχαν προσβληθεί τα δικαιώματα του F. Peterson, διότι τα έργα αυτά είχαν αναρτηθεί χωρίς άδεια στην πλατφόρμα διαμοιρασμού βίντεο της YouTube και χρησιμοποιούνταν ως μουσική επένδυση κινούμενων εικόνων, όπως σε ταινίες από προωθητικά βίντεο της καλλιτέχνης. Έκρινε δε ότι η YouTube δεν ευθύνεται για τις προσβολές αυτές ως δράστης ή συμμετοχος, δεδομένου ότι ουδόλως είχε διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη δημιουργία ή ανάρτηση στην πλατφόρμα της του επίδικου περιεχομένου ούτε είχε οικειοποιηθεί το περιεχόμενο αυτό που προέρχεται από τρίτους. Επιπλέον, δεν αποδείχθηκε η πρόθεση που απαιτείται για τη στοιχειοθέτηση ευθύνης λόγω συμμετοχής, δεδομένου ότι η YouTube δεν γνώριζε τις συγκεκριμένες προσβολές. Ωστόσο, η YouTube ευθύνεται ως «διαταράσσουσα» (*Störerin*), δεδομένου ότι παρέβη τις υποχρεώσεις συμπεριφοράς που υπέχει. Επομένως, όσον αφορά τα εν λόγω έργα, μολονότι της είχαν επισημανθεί παράνομες δραστηριότητες που αφορούσαν τα έργα αυτά, η YouTube δεν διέγραψε αμέσως το αμφισβητούμενο περιεχόμενο ούτε απέκλεισε την πρόσβαση σ' αυτό.
- 29 Αντιθέτως, όσον αφορά τις ηχογραφήσεις συναυλιών της περιοδείας «*Symphony Tour*», η YouTube δεν είχε παραβεί καμία υποχρέωση συμπεριφοράς. Τα βίντεο στα οποία περιλαμβάνονται τα συγκεκριμένα μουσικά έργα είχαν βεβαίως αναρτηθεί παρανόμως από τρίτους στην πλατφόρμα διαμοιρασμού βίντεο. Ωστόσο, η YouTube είτε δεν ενημερώθηκε επαρκώς για τις προσβολές αυτές είτε απέκλεισε εγκαίρως, όπως επιβαλλόταν, την πρόσβαση στο επίμαχο περιεχόμενο, ήτοι δεν θα μπορούσε να της προσαφθεί παράβαση της υποχρέωσης να αποκλείσει αμέσως την πρόσβαση στο περιεχόμενο αυτό.
- 30 Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:
- στη διαδικτυακή πλατφόρμα YouTube αναρτώνται σχεδόν 35 ώρες βίντεο ανά λεπτό και πολλές εκατοντάδες χιλιάδες βίντεο καθημερινώς. Η ανάρτηση των βίντεο στους διακομιστές της Google πραγματοποιείται με αυτοματοποιημένη διαδικασία, χωρίς προηγούμενη προβολή ή έλεγχο εκ μέρους των εναγομένων της κύριας δίκης.
 - Για την ανάρτηση βίντεο στη διαδικτυακή πλατφόρμα YouTube, είναι αναγκαία η δημιουργία λογαριασμού, με όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης, και η αποδοχή των γενικών όρων χρήσης της πλατφόρμας αυτής. Ο χρήστης ο οποίος, μετά την εγγραφή του, αναρτά βίντεο μπορεί να επιλέξει να το διατηρήσει «ιδιωτικό» ή να το δημοσιεύσει στην πλατφόρμα. Στη δεύτερη περίπτωση, κάθε χρήστης του διαδικτύου μπορεί να παρακολουθήσει το βίντεο αυτό σε συνεχή ροή (*streaming*) από την εν λόγω πλατφόρμα.
 - Δυνάμει των γενικών όρων χρήσης της YouTube, κάθε χρήστης χορηγεί σ' αυτήν, επί των βίντεο που αναρτά και έως την απόσυρσή τους από την πλατφόρμα, μια παγκόσμιας ισχύος, μη αποκλειστική και απαλλαγμένη από την καταβολή τελών άδεια χρήσης, αναπαραγωγής, διανομής, δημιουργίας παράγωγων έργων, προβολής και εκτέλεσης σε σχέση με τη διάθεση της πλατφόρμας και τις δραστηριότητες της YouTube, περιλαμβανομένης της διαφήμισης.
 - Αποδεχόμενος αυτούς τους γενικούς όρους, ο χρήστης επιβεβαιώνει ότι διαθέτει όλα τα αναγκαία δικαιώματα, συμφωνίες, άδειες και εγκρίσεις για τα βίντεο που έχει αναρτήσει. Εξάλλου, η YouTube καλεί τους χρήστες της πλατφόρμας της, στις «Οδηγίες κοινότητας», να

σέβονται τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, οι χρήστες ενημερώνονται σαφώς, σε κάθε ανάρτηση, ότι δεν επιτρέπεται η δημοσίευση στην πλατφόρμα βίντεο το οποίο προσβάλλει τα δικαιώματα αυτά.

- Η YouTube έχει λάβει μια σειρά τεχνικών μέτρων για την παύση και πρόληψη της προσβολής δικαιωμάτων στην πλατφόρμα της. Καθένας μπορεί να της υποβάλει εγγράφως, με τηλεομοιοτυπία, μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ηλεκτρονικό έντυπο, αναφορά για την ύπαρξη παράνομου βίντεο. Δημιούργησε δε ένα πλήκτρο ειδοποίησης χάρη στο οποίο μπορεί να επισημανθεί απρεπές ή παράνομο περιεχόμενο. Οι δικαιούχοι έχουν επίσης τη δυνατότητα, μέσω ειδικής διαδικασίας προειδοποίησης, να επιτύχουν τη διαγραφή από την πλατφόρμα έως δέκα βίντεο που προσδιορίζονται συγκεκριμένα ανά αναφορά, υποδεικνύοντας τις σχετικές διαδικτυακές διευθύνσεις (URL).
- Επιπλέον, η YouTube έχει εγκαταστήσει πρόγραμμα επαλήθευσης περιεχομένου (Content Verification Program) το οποίο διευκολύνει τον δικαιούχο να εντοπίσει τα βίντεο, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να σημειώσει, σε κατάλογο βίντεο, εκείνα που θεωρεί ότι προσβάλλουν τα δικαιώματά του. Το πρόγραμμα αυτό είναι διαθέσιμο μόνο στις επιχειρήσεις που έχουν εγγραφεί ειδικώς για τον σκοπό αυτό και όχι σε απλούς ιδιώτες. Σε περίπτωση αποκλεισμού της πρόσβασης σε βίντεο λόγω αναφοράς εκ μέρους του δικαιούχου, ο χρήστης που το ανάρτησε ειδοποιείται ότι ο λογαριασμός του θα απενεργοποιηθεί σε περίπτωση επανάληψης της προσβολής.
- Επιπλέον, για τον εντοπισμό του παράνομου περιεχομένου, η YouTube ανέπτυξε τα λογισμικά αναγνώρισης περιεχομένου με την ονομασία «Content ID» ή «YouTube Audio ID» και «YouTube Video ID». Για τον σκοπό αυτό, ο δικαιούχος πρέπει να θέσει στη διάθεση της YouTube ένα ηχητικό ή οπτικοακουστικό αρχείο αναφοράς που να της παρέχει τη δυνατότητα εντοπισμού άλλων βίντεο, στην πλατφόρμα της, τα οποία έχουν εν όλω ή εν μέρει το ίδιο περιεχόμενο. Αν εντοπιστεί τέτοιο βίντεο, ο δικαιούχος ενημερώνεται σχετικά από τη YouTube. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος μπορεί είτε να απαιτήσει την κατάργηση του εν λόγω περιεχομένου είτε να επιτρέψει την προβολή του έχοντας συμμετοχή στα διαφημιστικά έσοδα.
- Η YouTube προσφέρει λειτουργία αναζήτησης και αξιολογεί τη γεωγραφική συνάφεια των αποτελεσμάτων αναζήτησης που συνοψίζονται στην αρχική σελίδα με τη μορφή καταλόγων «κατάταξης» (Rankings) των βίντεο στις κατηγορίες «ζωντανά τώρα», «προωθητικά βίντεο» και «τάσεις». Άλλες συνοπτικές παρουσιάσεις της προσφοράς είναι διαθέσιμες υπό τους τίτλους «βίντεο» και «κανάλια» στις υποκατηγορίες «ψυχαγωγία», «μουσική» ή «ταινίες και προγράμματα». Όταν ένας εγγεγραμμένος χρήστης χρησιμοποιεί την πλατφόρμα, έχει στη διάθεσή του μια συνοπτική παρουσίαση «προτεινόμενων βίντεο», των οποίων το περιεχόμενο ποικίλλει ανάλογα με τα βίντεο που έχει ήδη παρακολουθήσει.
- Στο περιθώριο της αρχικής σελίδας εμφανίζονται πλαίσια στα οποία διαφημίζονται τρίτοι φορείς παροχής υπηρεσιών στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή του χρήστη. Μια άλλη δυνατότητα διαφημιστικής προβολής στην πλατφόρμα YouTube είναι μηνύματα βίντεο, η προβολή των οποίων προϋποθέτει τη σύναψη χωριστής σύμβασης μεταξύ του χρήστη που αναρτά το βίντεο και της YouTube. Ωστόσο, τα επίμαχα στην υπό κρίση διαφορά βίντεο δεν φαίνεται να έχουν σχέση με διαφήμιση.

- 31 Το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) επέτρεψε την άσκηση αναιρέσεως κατά της εφετειακής αποφάσεως μόνο για τα αιτήματα της αγωγής που έκρινε ως παραδεκτά το δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Ο F. Peterson ζητεί, στο πλαίσιο της αιτήσεώς του αναιρέσεως, την αποδοχή των εν λόγω αιτημάτων της αγωγής του, στο μέτρο που αυτά απορρίφθηκαν ως αβάσιμα από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Με τη δική τους αίτηση αναιρέσεως, οι εναγόμενες της κύριας δίκης ζητούν την απόρριψη της αγωγής στο σύνολό της.
- 32 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το βάσιμο της αιτήσεως αναιρέσεως του F. Peterson εξαρτάται, πρώτον, από το αν η συμπεριφορά της YouTube στη διαφορά της κύριας δίκης συνιστά παρουσίαση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Εκτιμά δε ότι η περίπτωση αυτή θα μπορούσε να συντρέχει μόνο για τα επτά μουσικά έργα του δίσκου A Winter Symphony που η YouTube δεν απέσυρε ταχέως ούτε απέκλεισε την πρόσβαση του κοινού σ' αυτά, ενώ είχε ενημερωθεί για το γεγονός, το οποίο διαπίστωσε το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, ότι τα έργα αυτά είχαν τεθεί παρآنόμως στη διάθεση του κοινού μέσω της πλατφόρμας της.
- 33 Συγκεκριμένα, η YouTube ως διαχειρίστρια της πλατφόρμας της δεν διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου, ώστε η συμπεριφορά της να μπορεί να χαρακτηριστεί ως πράξη παρουσίας, εφόσον, αφού λάβει γνώση της διάθεσης στο κοινό περιεχομένου το οποίο προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, το διαγράφει ή καθιστά αμέσως αδύνατη την πρόσβαση σ' αυτό. Για να μπορεί να θεωρηθεί ότι η YouTube διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, είναι αναγκαίο να έχει πλήρη επίγνωση των συνεπειών της συμπεριφοράς της, και ιδίως της έλλειψης άδειας από τον δικαιούχο. Δεδομένου όμως ότι η ανάρτηση βίντεο γίνεται αυτομάτως, η YouTube δεν γνωρίζει ότι τίθεται στη διάθεση του κοινού περιεχόμενο το οποίο προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, πριν ενημερωθεί σχετικώς από τον δικαιούχο. Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η YouTube πληροφορεί τους χρήστες, στους γενικούς όρους χρήσης της πλατφόρμας της και, εν συνεχεία, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάρτησης, ότι απαγορεύεται η προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μέσω της πλατφόρμας της και παρέχει στους δικαιούχους εργαλεία, με τα οποία αυτοί μπορούν να λάβουν μέτρα κατά των προσβολών αυτών.
- 34 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, εάν η επίμαχη στην κύρια δίκη συμπεριφορά της YouTube δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως παρουσίαση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τότε είναι αναγκαίο να εξετασθεί, δεύτερον, αν η δραστηριότητα του διαχειριστή πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, όπως αυτή της YouTube, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, ώστε ο εν λόγω διαχειριστής να μπορεί να τύχει απαλλαγής από την ευθύνη για τις πληροφορίες που είναι αποθηκευμένες στην πλατφόρμα του. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που διαπίστωσε το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, η YouTube δεν συνέδεσε τα βίντεο που προσβάλλουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του F. Peterson με διαφημίσεις. Ωστόσο, τίθεται το ερώτημα αν η YouTube διαδραμάτισε, εντούτοις, ενεργό ρόλο, ο οποίος εμποδίζει την εφαρμογή της διάταξης αυτής, λαμβανομένων υπόψη των λοιπών περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, όπως αυτές συνοψίζονται στη σκέψη 30 της παρούσας αποφάσεως.
- 35 Εάν γίνει δεκτό ότι η YouTube διαδραματίζει ουδέτερο ρόλο και ότι, ως εκ τούτου, η δραστηριότητά της εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, τίθεται, τρίτον, το ερώτημα αν η «[πραγματική γνώση] ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία» και η «[γνώση των] γεγονότ[ων] ή τ[ων] περιστάσε[ων] από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία», κατά την

έννοια της διάταξης αυτής, πρέπει να αφορούν συγκεκριμένες παράνομες δραστηριότητες ή πληροφορίες. Κατά το αιτούν δικαστήριο, στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση. Συγκεκριμένα, από το γράμμα και την οικονομία της εν λόγω διάταξης προκύπτει ότι δεν αρκεί ο φορέας παροχής υπηρεσιών να γνώριζε γενικώς ότι οι υπηρεσίες του χρησιμοποιούνται για την άσκηση οιασδήποτε παράνομων δραστηριοτήτων. Επομένως, η προσβολή πρέπει να επισημαίνεται με τέτοιο σαφή και συγκεκριμένο τρόπο στον φορέα παροχής υπηρεσιών ώστε να μπορεί ο ίδιος να τη διαπιστώσει χωρίς ενδελεχή νομική και ουσιαστική εξέταση.

- 36 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, σε περίπτωση που η επίμαχη στην κύρια δίκη συμπεριφορά της YouTube εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, τίθεται επίσης, τέταρτον, το ερώτημα αν συνάδει με το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας το γεγονός ότι ο δικαιούχος μπορεί να επιτύχει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά διαχειριστή πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, οι υπηρεσίες της οποίας χρησιμοποιήθηκαν από τρίτο για την προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων, μόνον εφόσον ο εν λόγω διαχειριστής δεν ενήργησε ταχέως, αφού του επισημάνθηκε σαφής προσβολή ενός τέτοιου δικαιώματος, για να διαγράψει το επίμαχο περιεχόμενο ή να καταστήσει αδύνατη την πρόσβαση σ' αυτό και να μεριμνήσει ώστε να μην επαναληφθούν τέτοιου είδους προσβολές στο μέλλον. Κατά το αιτούν δικαστήριο, στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση, δεδομένου ότι από το άρθρο 14, παράγραφος 1, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο προκύπτει ότι το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών μπορεί να προβλέπει τη δυνατότητα λήψης ασφαλιστικών μέτρων κατά του εν λόγω διαχειριστή, μόνον εάν αυτός έχει πράγματι γνώση της παράνομης δραστηριότητας ή πληροφορίας.
- 37 Εάν γίνει δεκτό ότι η συμπεριφορά της YouTube δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, τίθεται, πέμπτον, το ερώτημα αν η YouTube, ακόμη και αν δεν υπάρχει παρουσίαση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, πρέπει να θεωρηθεί ως «παραβάτης» κατά του οποίου, αντιθέτως από την περίπτωση του «ενδιαμέσου», μπορεί, δυνάμει των άρθρων 11 και 13 της οδηγίας για την επιβολή των δικαιωμάτων, να ασκηθεί αγωγή όχι μόνο για παράλειψη, αλλά και για την καταβολή αποζημίωσης και την αναζήτηση των κερδών.
- 38 Πάντοτε στην περίπτωση που διαλαμβάνεται στην προηγούμενη σκέψη και εάν το Δικαστήριο ακολουθήσει συναφώς την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου ότι η YouTube πρέπει να θεωρηθεί ως παραβάτης, τίθεται, έκτον, το τελευταίο ερώτημα αν η υποχρέωση του παραβάτη να καταβάλει αποζημίωση, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας για την επιβολή των δικαιωμάτων, μπορεί να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση ότι ενήργησε σκοπίμως τόσο όσον αφορά τη δική του πράξη προσβολής δικαιώματος όσο και τη συγκεκριμένη πράξη προσβολής που τέλεσε ο τρίτος.

39 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Διενεργεί ο διαχειριστής διαδικτυακής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, μέσω της οποίας οι χρήστες καθιστούν προσιτά στο κοινό, χωρίς τη συγκατάθεση των δικαιούχων, βίντεο με περιεχόμενο που προστατεύεται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, πράξη παρουσιάσεως κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας [για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας], όταν

- ο εν λόγω διαχειριστής αποκομίζει διαφημιστικά έσοδα από την πλατφόρμα,
- η διαδικασία της αναρτήσεως πραγματοποιείται αυτομάτως και χωρίς να προηγηθεί προβολή ή έλεγχος από τον διαχειριστή,
- βάσει των όρων χρήσεως, για όσο χρόνο το κάθε βίντεο παραμένει αναρτημένο, ο διαχειριστής αποκτά παγκόσμιας ισχύος, μη αποκλειστική και απαλλαγμένη από την καταβολή τελών άδεια χρήσεως των βίντεο,
- ο διαχειριστής επισημαίνει, με τους όρους χρήσεως και στο πλαίσιο της διαδικασίας αναρτήσεως, ότι δεν επιτρέπεται η ανάρτηση περιεχομένου που προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας,
- ο διαχειριστής θέτει στη διάθεση των δικαιούχων εργαλεία με τα οποία αυτοί μπορούν να επιτύχουν την απενεργοποίηση των βίντεο που προσβάλλουν δικαιώματα,
- ο διαχειριστής επεξεργάζεται τα αποτελέσματα αναζητήσεως, στην πλατφόρμα, με τη μορφή καταλόγων κατατάξεως και κατηγοριών περιεχομένου, και παρέχει τη δυνατότητα προβολής μιας συνοπτικής παρουσιάσεως προτεινόμενων στους εγγεγραμμένους χρήστες βίντεο, με γνώμονα τα βίντεο που αυτοί έχουν ήδη παρακολουθήσει,

εφόσον ο διαχειριστής δεν γνωρίζει συγκεκριμένα ότι διατίθεται περιεχόμενο που προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ή, μόλις το αντιληφθεί, διαγράφει ταχέως το εν λόγω περιεχόμενο ή καθιστά ταχέως την πρόσβαση σε αυτό αδύνατη;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Εμπίπτει η δραστηριότητα του διαχειριστή διαδικτυακής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, υπό τις περιγραφόμενες στο πρώτο ερώτημα συνθήκες, στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας [για το ηλεκτρονικό εμπόριο];

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα:

Πρέπει, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας [για το ηλεκτρονικό εμπόριο], η πραγματική γνώση ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία και η γνώση των γεγονότων ή των περιστάσεων από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία να αφορούν συγκεκριμένες παράνομες δραστηριότητες ή πληροφορίες;

4) Επίσης σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα:

Συνάδει με το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας [για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας] το να μπορεί ο δικαιούχος να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά φορέα παροχής υπηρεσιών, του οποίου οι υπηρεσίες συνίστανται στην αποθήκευση πληροφοριών καταχωριζόμενων από χρήστη και χρησιμοποιούνται από τον χρήστη για την προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος, μόνον εφόσον τέτοιου είδους προσβολή δικαιώματος επαναλήφθηκε κατόπιν προηγούμενης επισημάνσεως περί σαφούς προσβολής δικαιώματος;

5) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα:

Πρέπει ο διαχειριστής διαδικτυακής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, υπό τις περιγραφόμενες στο πρώτο ερώτημα συνθήκες, να θεωρηθεί ως παραβάτης κατά την έννοια του άρθρου 11, πρώτη περίοδος, και του άρθρου 13 της οδηγίας [για την επιβολή των δικαιωμάτων];

6) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πέμπτο ερώτημα:

Μπορεί η υποχρέωση τέτοιου παραβάτη περί καταβολής αποζημιώσεως βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας [για την επιβολή των δικαιωμάτων] να εξαρτηθεί από το αν ο παραβάτης ενήργησε εκ προθέσεως όσον αφορά τόσο τη δική του πράξη προσβολής δικαιώματος όσο και την τελεσθείσα από τον τρίτο πράξη προσβολής δικαιώματος και από το αν γνώριζε ή όφειλε ευλόγως να γνωρίζει ότι γίνεται χρήση της πλατφόρμας από χρήστες για συγκεκριμένες προσβολές δικαιωμάτων;»

Υπόθεση C-683/18

- 40 Η Elsevier είναι διεθνής εξειδικευμένος εκδοτικός οίκος και δικαιούχος αποκλειστικών δικαιωμάτων εκμετάλλευσης των επίμαχων στην κύρια δίκη έργων.
- 41 Η Cyando διαχειρίζεται την πλατφόρμα φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων «Uploaded», η πρόσβαση στην οποία είναι δυνατή μέσω των διαδικτυακών τόπων uploaded.net, uploaded.to και ul.to. Η πλατφόρμα αυτή προσφέρει δωρεάν, σε όλους τους χρήστες του διαδικτύου, χώρο αποθήκευσης για την ανάρτηση (upload) αρχείων οιασδήποτε περιεχομένου. Για την ανάρτηση των αρχείων στην εν λόγω πλατφόρμα είναι αναγκαία η δημιουργία λογαριασμού με όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης, με την παροχή, μεταξύ άλλων, μιας διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η διαδικασία ανάρτησης αρχείου από χρήστη πραγματοποιείται αυτομάτως και χωρίς προηγούμενη προβολή του ή έλεγχο από την Cyando. Για κάθε αρχείο που αναρτάται, η Cyando δημιουργεί αυτομάτως έναν ηλεκτρονικό σύνδεσμο μεταφόρτωσης (download link), ο οποίος παρέχει τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στο συγκεκριμένο αρχείο, και τον γνωστοποιεί αυτομάτως στον χρήστη που το ανάρτησε.
- 42 Η Cyando δεν προσφέρει πίνακα περιεχομένων ούτε λειτουργία αναζήτησης των αρχείων που αποθηκεύονται στην πλατφόρμα της. Οι χρήστες μπορούν, ωστόσο, να ανταλλάσσουν στο διαδίκτυο τους συνδέσμους μεταφόρτωσης που έχουν λάβει από την Cyando, ιδίως σε ιστολόγια (blog), ιστοσελίδες φιλοξενίας δημόσιων συζητήσεων (forum) ή και σε «συλλογές ηλεκτρονικών συνδέσμων». Οι συλλογές αυτές, οι οποίες προσφέρονται από τρίτους, ευρετηριάζουν τους εν λόγω συνδέσμους, παρέχουν πληροφορίες για το περιεχόμενο των αρχείων στα οποία παραπεμπουν οι σύνδεσμοι αυτοί και παρέχουν, επομένως, στους χρήστες του διαδικτύου τη

δυνατότητα αναζήτησης των αρχείων που επιθυμούν να μεταφορτώσουν. Με τον τρόπο αυτό, άλλοι χρήστες του διαδικτύου μπορούν να έχουν πρόσβαση στα αρχεία που είναι αποθηκευμένα στην πλατφόρμα της Cyando.

- 43 Η μεταφόρτωση (download) αρχείων από την πλατφόρμα της Cyando είναι χωρίς χρέωση. Ωστόσο, η ποσότητα και η ταχύτητα της μεταφόρτωσης είναι περιορισμένες για τους μη εγγεγραμμένους χρήστες και για τους χρήστες που έχουν δωρεάν συνδρομή. Οι χρήστες που έχουν συνδρομή επί πληρωμή μπορούν να μεταφορτώνουν καθημερινά έως 30 GB δεδομένων με μέγιστο ανώτατο όριο συνολικά τα 500 GB χωρίς κανέναν περιορισμό όσον αφορά την ταχύτητα μεταφόρτωσης. Έχουν δε στη διάθεσή τους απεριόριστο αριθμό ταυτόχρονων μεταφορτώσεων και δεν υπάρχει κανένας χρόνος αναμονής μεταξύ των μεταφορτώσεων. Το κόστος μιας τέτοιας συνδρομής κυμαίνεται μεταξύ 4,99 ευρώ για δύο ημέρες και 99,99 ευρώ για δύο έτη. Η Cyando καταβάλλει, στους χρήστες που έχουν αναρτήσει αρχεία, αμοιβή ανάλογη προς τον αριθμό των μεταφορτώσεων των αρχείων αυτών. Συγκεκριμένα, για 1 000 μεταφορτώσεις καταβάλλονται έως 40 ευρώ.
- 44 Βάσει των γενικών όρων της Cyando, απαγορεύεται στους χρήστες της πλατφόρμας της να προσβάλλουν το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 45 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι η πλατφόρμα αυτή χρησιμοποιείται τόσο για νόμιμες εφαρμογές όσο και για εφαρμογές που προσβάλλουν το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Η Cyando ενημερώθηκε ότι αναρτήθηκαν στην πλατφόρμα της περισσότερα από 9 500 έργα, των οποίων οι σύνδεσμοι μεταφόρτωσης ανταλλάχθηκαν στο διαδίκτυο, προσβάλλοντας το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, σε 800 περίπου διαφορετικούς διαδικτυακούς τόπους (συλλογές ηλεκτρονικών συνδέσμων, ιστολόγια, ιστοσελίδες φιλοξενίας δημόσιων συζητήσεων).
- 46 Ειδικότερα, βάσει αναζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν από τις 11 έως τις 19 Δεκεμβρίου 2013, η Elsevier γνωστοποίησε στην Cyando, με δύο έγγραφα της 10ης Ιανουαρίου 2014 και της 17ης Ιανουαρίου 2014, ότι τρία έργα επί των οποίων έχει αποκλειστικά δικαιώματα εκμετάλλευσης, και συγκεκριμένα τα έργα «Gray's Anatomy for Students», «Atlas of Human Anatomy» και «Campbell-Walsh Urology», είναι προσιτά στο κοινό ως αρχεία στην πλατφόρμα Uploaded, μέσω των συλλογών ηλεκτρονικών συνδέσμων rehabgate.com, avaxhome.ws και bookarchive.ws.
- 47 Η Elsevier άσκησε αγωγή κατά της Cyando ενώπιον του Landgericht München I (πρωτοδικείο Μονάχου I, Γερμανία). Η Elsevier ζήτησε, μεταξύ άλλων, να υποχρεωθεί η Cyando σε παράλειψη ως δράστης των πράξεων προσβολής του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας επί των επίμαχων στην κύρια δίκη έργων, επικουρικός δε ως συμμετοχος στις εν λόγω πράξεις προσβολής και, όλος επικουρικός, ως «διαταράσσουσα» (Störerin). Η Elsevier ζήτησε, επίσης, να υποχρεωθεί η Cyando να της παράσχει ορισμένες πληροφορίες και να της καταβάλει αποζημίωση για τις εν λόγω πράξεις προσβολής.
- 48 Με απόφαση της 18ης Μαρτίου 2016, το Landgericht München I (πρωτοδικείο Μονάχου I) υποχρέωσε την Cyando σε παράλειψη λόγω συμμετοχής της στις πράξεις προσβολής του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας επί τριών από τα επίμαχα στην κύρια δίκη έργα, ήτοι των έργων που διαλαμβάνονται στις επιστολές της 10ης Ιανουαρίου 2014 και της 17ης Ιανουαρίου 2014.
- 49 Η Elsevier και η Cyando άσκησαν καθεμιά έφεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Oberlandesgericht München (εφετείου Μονάχου, Γερμανία).

- 50 Με απόφαση της 2ας Μαρτίου 2017, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μεταρρύθμισε την πρωτόδικη απόφαση. Το δικαστήριο αυτό υποχρέωσε την Cyando, ως «διαταράσσουσα», σε παράλειψη των πράξεων προσβολής του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας επί των τριών έργων που διαλαμβάνονται στις επιστολές της 10ης Ιανουαρίου 2014 και της 17ης Ιανουαρίου 2014 και απέρριψε την αγωγή κατά τα λοιπά.
- 51 Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι η Elsevier δεν μπορούσε να προβάλει αξιώσεις κατά της Cyando ως δράστη των επίμαχων πράξεων προσβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Συγκεκριμένα, η συμβολή της Cyando περιοριζόταν στην παροχή τεχνικών μέσων τα οποία καθιστούν προσιτά στο κοινό τα επίμαχα έργα. Ούτε θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η Cyando ευθυνόταν λόγω συμμετοχής της στην προσβολή, διότι δεν γνώριζε τις εν λόγω πράξεις προσβολής, οι οποίες τελέστηκαν από τους χρήστες της πλατφόρμας της. Η Cyando όφειλε όμως, ως «διαταράσσουσα», να μεριμνήσει για την παύση της προσβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επί των τριών έργων που διαλαμβάνονται στις επιστολές της 10ης Ιανουαρίου 2014 και της 17ης Ιανουαρίου 2014. Αντιθέτως, όσον αφορά ένα άλλο έργο με τίτλο «Robbins Basic Pathology», το οποίο είναι επίσης επίμαχο στην κύρια δίκη, η Cyando δεν παρέβη τις υποχρεώσεις της ελέγχου, δεδομένου ότι η πρώτη νέα δημοσίευση του έργου αυτού έγινε δύομισι έτη μετά τη διαπίστωση της πρώτης προσβολής, η οποία γέννησε τις εν λόγω υποχρεώσεις ελέγχου. Επιπλέον, η Cyando, ως «διαταράσσουσα», δεν υποχρεούται να καταβάλλει αποζημίωση.
- 52 Στο πλαίσιο εξέτασης της υποθέσεως, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, ότι η Cyando, με το σύστημα αμοιβής που έχει διαμορφώσει, την παροχή ηλεκτρονικών συνδέσμων μεταφόρτωσης που καθιστούν δυνατή την άμεση πρόσβαση στα αναρτημένα αρχεία και τη δυνατότητα ανώνυμης χρήσης της πλατφόρμας της, ενθαρρύνει σημαντικά τη χρήση της για παράνομους σκοπούς. Οι χρήστες που ενδιαφέρονται για τη μεταφόρτωση αρχείων τείνουν περισσότερο να επιλέξουν συνδρομή επί πληρωμή, η οποία τους παρέχει δικαίωμα σε προνομιακό λογαριασμό, όταν μπορούν, μέσω της πλατφόρμας αυτής, να μεταφορτώνουν δημοφιλή έργα που προστατεύονται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Η Cyando παροτρύνει τους χρήστες της να αναρτούν αρχεία, τα οποία τεκμαίρεται ότι μεταφορτώνονται συχνά, αμείβοντάς τους για τις συχνές μεταφορτώσεις των αρχείων που έχουν αναρτήσει και παρέχοντάς τους δικαίωμα συμμετοχής στα έσοδα που αποκομίζει από την απόκτηση νέων χρηστών. Στο μέτρο που η αμοιβή αυτή είναι ανάλογη προς τον αριθμό των μεταφορτώσεων ενός αρχείου και, ως εκ τούτου, προς την ελκυστικότητά του για το κοινό, οι χρήστες έχουν κίνητρο να αναρτήσουν περιεχόμενο προστατευόμενο από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, το οποίο θα ήταν ειδαίλλως προσιτό στο κοινό μόνο με χρέωση. Επιπλέον, το γεγονός ότι οι σύνδεσμοι μεταφόρτωσης παρέχουν άμεση πρόσβαση στα αναρτημένα αρχεία διευκολύνει την ανταλλαγή των αρχείων αυτών, ιδίως μέσω συλλογών ηλεκτρονικών συνδέσμων, μεταξύ των χρηστών που πραγματοποίησαν την ανάρτηση και των χρηστών που ενδιαφέρονται για τη μεταφόρτωση. Τέλος, η ανώνυμη χρήση της πλατφόρμας μειώνει τον κίνδυνο δικαστικής δίωξης των χρηστών για προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 53 Αντιθέτως, μολονότι η Elsevier υποστήριξε κατ' έφεση ότι το περιεχόμενο που προσβάλλει δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αντιπροσωπεύει ποσοστό το οποίο αντιστοιχεί στο 90 έως 96 % των αρχείων που είναι προσιτά στο κοινό μέσω της πλατφόρμας της Cyando, πράγμα το οποίο αμφισβητείται από αυτή, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν προέβη σε διαπίστωση σχετικά με το ποσοστό νόμιμης χρήσης της πλατφόρμας αυτής και το ποσοστό χρήσης της για παράνομους σκοπούς.

- 54 Με την αίτηση αναιρέσεως, την οποία επέτρεψε το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) και της οποίας την απόρριψη ζητεί η Cyando, η Elsevier εμμένει στα αιτήματά της.
- 55 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το βάσιμο της αιτήσεως αναιρέσεως εξαρτάται, πρώτον, από το αν η συμπεριφορά του διαχειριστή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων, όπως αυτή της Cyando, συνιστά παρουσίαση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Εκτιμά δε ότι η Cyando θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου, ο οποίος απαιτείται προκειμένου η συμπεριφορά της να μπορεί να χαρακτηριστεί ως πράξη παρουσίασης. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι, βεβαίως, η Cyando δεν γνωρίζει την παράνομη διάθεση προστατευόμενου περιεχομένου, πριν ενημερωθεί σχετικώς από τον δικαιούχο, δεδομένου ότι το περιεχόμενο αυτό αναρτάται από τρίτους. Περαιτέρω, η Cyando ενημερώνει τους χρήστες της, με τους όρους χρήσης της πλατφόρμας της, ότι απαγορεύεται η εκ μέρους τους προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας μέσω της πλατφόρμας της. Ωστόσο, η Cyando γνωρίζει ότι σημαντικές ποσότητες προστατευόμενου περιεχομένου παρουσιάζονται παρανόμως στο κοινό μέσω της πλατφόρμας της. Επίσης, η Cyando αυξάνει σημαντικά τον κίνδυνο χρήσης της πλατφόρμας της για παράνομους σκοπούς με το σύστημα αμοιβής των χρηστών που έχει διαμορφώσει, την παροχή ηλεκτρονικών συνδέσμων μεταφόρτωσης που καθιστούν δυνατή την άμεση πρόσβαση στα αναρτημένα αρχεία και τη δυνατότητα ανώνυμης χρήσης της πλατφόρμας της.
- 56 Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι η συμπεριφορά διαχειριστή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων, όπως αυτή της Cyando, δεν συνιστά παρουσίαση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει, κατ' ουσίαν, τα ίδια ερωτήματα με το δεύτερο, το τρίτο, το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο ερώτημα που υποβλήθηκαν στην υπόθεση C-682/18.
- 57 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) α) Διενεργεί ο διαχειριστής [πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων], μέσω της οποίας οι χρήστες καθιστούν προσιτά στο κοινό, χωρίς τη συγκατάθεση των δικαιούχων, δεδομένα με περιεχόμενο που προστατεύεται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, πράξη παρουσιάσεως κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας [για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας], όταν
- η διαδικασία της αναρτήσεως πραγματοποιείται αυτομάτως και χωρίς να προηγηθεί προβολή ή έλεγχος από τον διαχειριστή,
 - ο διαχειριστής επισημαίνει, με τους όρους χρήσεως, ότι δεν επιτρέπεται η ανάρτηση περιεχομένου που προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας,
 - ο διαχειριστής αποκομίζει έσοδα από τη διαχείριση της υπηρεσίας,
 - [η πλατφόρμα] χρησιμοποιείται για νόμιμες εφαρμογές, αλλά ο διαχειριστής γνωρίζει ότι επίσης διατίθεται, σε μεγάλη έκταση (πλέον των 9 500 έργων), περιεχόμενο που προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας,

- ο διαχειριστής δεν προσφέρει πίνακα περιεχομένων και λειτουργία αναζήτησεως, όμως οι διατιθέμενοι από αυτόν απεριόριστοι ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι για μεταφόρτωση εντάσσονται από τρίτους σε συλλογές ηλεκτρονικών συνδέσμων στο διαδίκτυο, που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο των αρχείων και διευκολύνουν την αναζήτηση συγκεκριμένου περιεχομένου,
- μέσω του τρόπου διαμορφώσεως της αμοιβής που καταβάλλει για τις μεταφορτώσεις, η οποία συναρτάται με τη ζήτηση, ο διαχειριστής παρέχει κίνητρο για την ανάρτηση περιεχομένου που προστατεύεται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας το οποίο διαφορετικά μπορεί να αποκτηθεί από τους χρήστες μόνο με χρέωση

και

- η παροχή της δυνατότητας αναρτήσεως των αρχείων ανωνύμως αυξάνει την πιθανότητα να μην κληθούν να λογοδοτήσουν οι χρήστες για τις προσβολές του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας;

β) Ασκήει επιρροή, όσον αφορά την εκτίμηση των ανωτέρω, το ότι μέσω της [πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων] διατίθεται σε ποσοστό 90 έως 96 % περιεχόμενο που προσβάλλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Εμπίπτει η δραστηριότητα του διαχειριστή [πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων], υπό τις περιγραφόμενες στο πρώτο ερώτημα συνθήκες, στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας [για το ηλεκτρονικό εμπόριο];

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα:

Πρέπει, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας [για το ηλεκτρονικό εμπόριο], η πραγματική γνώση ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία και η γνώση των γεγονότων ή των περιστάσεων από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία να αφορούν συγκεκριμένες παράνομες δραστηριότητες ή πληροφορίες;

4) Επίσης σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα:

Συνάδει με το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας [για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας] το να μπορεί ο δικαιούχος να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά φορέα παροχής υπηρεσιών, του οποίου οι υπηρεσίες συνίστανται στην αποθήκευση πληροφοριών καταχωριζόμενων από χρήστη και χρησιμοποιούνται από τον χρήστη για την προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος, μόνον εφόσον τέτοιου είδους προσβολή δικαιώματος επαναλήφθηκε κατόπιν προηγούμενης επισημάνσεως περί σαφούς προσβολής δικαιώματος;

5) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα:

Πρέπει ο διαχειριστής [πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων], υπό τις περιγραφόμενες στο πρώτο ερώτημα συνθήκες, να θεωρηθεί ως παραβάτης κατά την έννοια του άρθρου 11, πρώτη περίοδος, και του άρθρου 13 της οδηγίας [για την επιβολή των δικαιωμάτων];

6) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πέμπτο ερώτημα:

Μπορεί η υποχρέωση τέτοιου παραβάτη περί καταβολής αποζημιώσεως βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας [για την επιβολή των δικαιωμάτων] να εξαρτηθεί από το αν ο παραβάτης ενήργησε εκ προθέσεως όσον αφορά τόσο τη δική του πράξη προσβολής δικαιώματος όσο και την τελεσθείσα από τον τρίτο πράξη προσβολής δικαιώματος και από το αν γνώριζε ή όφειλε ευλόγως να γνωρίζει ότι γίνεται χρήση της πλατφόρμας από χρήστες για συγκεκριμένες προσβολές δικαιωμάτων;»

- 58 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 18ης Δεκεμβρίου 2018, αποφασίστηκε η συνεκδίκηση των υποθέσεων C-682/18 και C-683/18 προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής απόφασης.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 59 Καταρχάς πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στις υπό κρίση υποθέσεις αφορούν την οδηγία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, την οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο και την οδηγία για την επιβολή των δικαιωμάτων, όπως ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών των κύριων δικών. Οι εκ μέρους του Δικαστηρίου ερμηνείες, σε απάντηση των ερωτημάτων αυτών, δεν αφορούν το καθεστώς που τέθηκε σε εφαρμογή μεταγενέστερα, το οποίο θεσπίστηκε με το άρθρο 17 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ (ΕΕ 2019, L 130, σ. 92).

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος που υποβλήθηκε στις υποθέσεις C-682/18 και C-683/18

- 60 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας έχει την έννοια ότι ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων, στην οποία οι χρήστες μπορούν να θέτουν παρανόμως στη διάθεση του κοινού προστατευόμενο περιεχόμενο, τελεί ο ίδιος, υπό συνθήκες όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, πράξη «παρουσίασης στο κοινό» του περιεχομένου αυτού, κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης.
- 61 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.
- 62 Δυνάμει της διάταξης αυτής, οι δημιουργοί έχουν, συνεπώς, δικαίωμα προληπτικής παρέμβασης, το οποίο τους επιτρέπει να παρεμβάλλονται μεταξύ των δυνητικών χρηστών του έργου τους και της παρουσίασης στο κοινό, στην οποία προτίθενται να προβούν οι χρήστες αυτοί, προκειμένου να την απαγορεύσουν (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2021, VG Bild-Kunst, C-392/19, EU:C:2021:181, σκέψη 21 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 63 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, η έννοια της «παρουσίασης στο κοινό», κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, πρέπει, όπως υπογραμμίζει η αιτιολογική σκέψη 23 της οδηγίας αυτής, να ερμηνεύεται υπό ευρεία έννοια, ως

καλύπτουσα κάθε παρουσίαση σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσίασης και, ως εκ τούτου, κάθε σχετική μετάδοση ή αναμετάδοση ενός έργου στο κοινό με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής. Πράγματι, από τις αιτιολογικές σκέψεις 4, 9 και 10 της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι βασικός σκοπός της είναι η καθιέρωση υψηλού επιπέδου προστασίας των δημιουργών ώστε να μπορούν να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, ιδίως σε περίπτωση παρουσιάσής τους στο κοινό (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2021, VG Bild-Kunst, C-392/19, EU:C:2021:181, σκέψεις 26 και 27).

- 64 Ταυτοχρόνως, από τις αιτιολογικές σκέψεις 3 και 31 της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας προκύπτει ότι η εναρμόνιση στην οποία προβαίνει η οδηγία αυτή αποβλέπει στη διατήρηση, και μάλιστα εντός του ηλεκτρονικού περιβάλλοντος, μιας δίκαιης ισορροπίας μεταξύ, αφενός, του συμφέροντος των δικαιούχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων για προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας τους, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 17, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και, αφετέρου, της προστασίας των συμφερόντων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των χρηστών προστατευόμενων αντικειμένων, ειδικότερα δε της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Χάρτη, καθώς και του γενικού συμφέροντος (αποφάσεις της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, σκέψη 31, και της 29ης Ιουλίου 2019, Pelham κ.λπ., C-476/17, EU:C:2019:624, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 65 Επομένως, για την ερμηνεία και την εφαρμογή της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, και ιδίως του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρέπει να αναζητείται αυτή η δίκαιη ισορροπία, λαμβανομένης επίσης υπόψη της ιδιαίτερης σημασίας του διαδικτύου για την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, σκέψη 45).
- 66 Όπως έχει επανειλημμένως κρίνει το Δικαστήριο, η έννοια της «παρουσίασης στο κοινό», κατά το εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 1, απαρτίζεται από δύο σωρευτικά στοιχεία, ήτοι από μια πράξη παρουσίασης έργου και από την παρουσίαση του έργου αυτού σε κοινό και επιβάλλει κατά περίπτωση εκτίμηση (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2021, VG Bild-Kunst, C-392/19, EU:C:2021:181, σκέψεις 29 και 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 67 Στο πλαίσιο μιας τέτοιας εκτίμησης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διάφορα συμπληρωματικά κριτήρια, τα οποία δεν είναι αυτοτελή αλλά αλληλένδετα μεταξύ τους. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να εφαρμόζονται μεμονωμένα αλλά και συνδυαζόμενα μεταξύ τους, δεδομένου ότι η βαρύτητά τους ενδέχεται να ποικίλλει, ανάλογα με τη συγκεκριμένη περίπτωση (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2021, VG Bild-Kunst, C-392/19, EU:C:2021:181, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 68 Μεταξύ των κριτηρίων αυτών, το Δικαστήριο έχει, αφενός, υπογραμμίσει ότι καθοριστική σημασία έχει ο ρόλος του διαχειριστή της πλατφόρμας και το αν η παρέμβασή του είναι ηθελημένη. Συγκεκριμένα, ο διαχειριστής τελεί «πράξη παρουσίασης» όταν παρεμβαίνει, έχοντας πλήρη επίγνωση των συνεπειών της συμπεριφοράς του, για να παρέχει στους πελάτες του πρόσβαση σε προστατευόμενο έργο, ιδίως μάλιστα όταν, χωρίς την παρέμβασή του αυτή, οι συγκεκριμένοι πελάτες δεν θα μπορούσαν καταρχήν να έχουν πρόσβαση στο μεταδιδόμενο έργο (πρβλ. απόφαση της 14ης Ιουνίου 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 69 Αφετέρου, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η έννοια του «κοινού» αφορά έναν απροσδιόριστο αριθμό δυνητικών αποδεκτών και, επιπλέον, προϋποθέτει έναν αρκετά μεγάλο αριθμό προσώπων [απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 2020, BY (Φωτογραφία ως αποδεικτικό στοιχείο), C-637/19, EU:C:2020:863, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 70 Το Δικαστήριο έχει επίσης επισημάνει ότι, κατά πάγια νομολογία, για να συντρέχει περίπτωση «παρουσίας στο κοινό», πρέπει ένα προστατευόμενο έργο να παρουσιάζεται με ειδικό τεχνικό τρόπο, διαφορετικό από όσους έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι πρότινος ή, άλλως, σε «νέο κοινό», δηλαδή κοινό το οποίο δεν είχε ήδη ληφθεί υπόψη από τον δικαιούχο όταν επέτρεψε την αρχική παρουσίαση του έργου του στο κοινό (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Nederlands Uitgeversverbond και Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, σκέψη 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 71 Εν προκειμένω, επισημαίνεται καταρχάς ότι το ενδεχομένως παράνομο περιεχόμενο δεν αναρτάται στην επίμαχη πλατφόρμα από τον διαχειριστή της, αλλά από τους χρήστες που ενεργούν αυτοτελώς και με δική τους ευθύνη.
- 72 Επιπλέον, οι χρήστες της πλατφόρμας είναι αυτοί που καθορίζουν αν το περιεχόμενο που έχουν αναρτήσει είναι διαθέσιμο, μέσω της πλατφόρμας αυτής, σε άλλους χρήστες του διαδικτύου, προκειμένου αυτοί να έχουν πρόσβαση σ' αυτό όπου και όταν επιλέγουν οι ίδιοι.
- 73 Συγκεκριμένα, όσον αφορά την πλατφόρμα φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων Uploaded, δεν αμφισβητείται ότι ο ηλεκτρονικός σύνδεσμος μεταφόρτωσης που καθιστά δυνατή την πρόσβαση στο αναρτημένο περιεχόμενο γνωστοποιείται μόνο στον χρήστη που πραγματοποίησε την ανάρτηση και ότι η πλατφόρμα αυτή δεν παρέχει η ίδια τη δυνατότητα διαμοιρασμού του εν λόγω συνδέσμου και, ως εκ τούτου, του αναρτημένου περιεχομένου με άλλους χρήστες του διαδικτύου. Επομένως, για τον διαμοιρασμό του περιεχομένου αυτού απαιτείται ο χρήστης είτε να γνωστοποιήσει τον σύνδεσμο μεταφόρτωσης απευθείας στα πρόσωπα που επιθυμεί να έχουν πρόσβαση στο εν λόγω περιεχόμενο, είτε να τον δημοσιεύσει στο διαδίκτυο, όπως ιδίως σε ιστολόγια, ιστοσελίδες φιλοξενίας δημόσιων συζητήσεων ή «συλλογές ηλεκτρονικών συνδέσμων».
- 74 Όσον αφορά την πλατφόρμα διαμοιρασμού βίντεο YouTube, προκύπτει ότι ναι μεν η κύρια λειτουργία της συνίσταται στον δημόσιο διαμοιρασμό βίντεο με το σύνολο των χρηστών του διαδικτύου, πλην όμως η εν λόγω πλατφόρμα παρέχει επίσης στους χρήστες της τη δυνατότητα να αναρτούν σ' αυτή περιεχόμενο «ιδιωτικά» και να επιλέγουν επομένως αν, και ενδεχομένως με ποιους, επιθυμούν να μοιραστούν το περιεχόμενο αυτό.
- 75 Πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτό, αφενός, ότι οι χρήστες των επίμαχων στις κύριες δίκες πλατφορμών τελούν «πράξη παρουσίας», κατά την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 68 της παρούσας αποφάσεως, όταν, χωρίς τη συγκατάθεση των δικαιούχων, παρέχουν σε άλλους χρήστες του διαδικτύου, μέσω των πλατφορμών αυτών, πρόσβαση σε προστατευόμενα έργα, στα οποία οι άλλοι χρήστες του διαδικτύου δεν θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση χωρίς την παρέμβαση των εν λόγω χρηστών. Αφετέρου, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία οι εν λόγω χρήστες θέτουν το αναρτημένο περιεχόμενο στη διάθεση του «κοινού», κατά την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 69 της παρούσας αποφάσεως, με διαμοιρασμό του μεταξύ όλων των χρηστών του διαδικτύου στην πλατφόρμα YouTube ή με δημοσίευση στο διαδίκτυο των ηλεκτρονικών συνδέσμων μεταφόρτωσης που παρέχουν πρόσβαση στο εν λόγω περιεχόμενο μέσω της πλατφόρμας Uploaded, είναι δυνατή η «παρουσίασή» του στο κοινό, κατά

την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, από τους χρήστες αυτούς και, κατά συνέπεια, από τον διαχειριστή της πλατφόρμας μέσω της οποίας παρέχεται η εν λόγω πρόσβαση.

- 76 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων τελεί ο ίδιος «πράξη παρουσίασης», πλέον εκείνης που ενδεχομένως τελεί ο χρήστης της πλατφόρμας αυτής.
- 77 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο διαχειριστής μιας τέτοιας πλατφόρμας διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διάθεση ενδεχομένως παράνομου περιεχομένου εκ μέρους των χρηστών. Πράγματι, χωρίς τη διάθεση και διαχείριση μιας τέτοιας πλατφόρμας δεν θα ήταν εφικτή ή, τουλάχιστον, θα ήταν δυσχερέστερη η ελεύθερη ανταλλαγή στο διαδίκτυο του περιεχομένου αυτού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 14ης Ιουνίου 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, σκέψεις 36 και 37).
- 78 Εντούτοις, όπως προκύπτει από τη νομολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 67 και 68 της παρούσας αποφάσεως, ο καθοριστικός χαρακτήρας του ρόλου που διαδραματίζει ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων δεν είναι το μόνο κριτήριο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της επιβαλλόμενης εκτιμήσεως ανά περίπτωση, αλλά το κριτήριο αυτό πρέπει, αντιθέτως, να εφαρμόζεται σε συνδυασμό με άλλα κριτήρια όπως, μεταξύ άλλων, το κριτήριο του ηθελημένου χαρακτήρα της παρέμβασης του διαχειριστή.
- 79 Συγκεκριμένα, αν το γεγονός και μόνον ότι η χρήση πλατφόρμας είναι αναγκαία προκειμένου το κοινό να έχει πράγματι τη δυνατότητα πρόσβασης στο έργο, ή απλώς διευκολύνει την πρόσβαση αυτή, οδηγούσε αυτομάτως στον χαρακτηρισμό της παρέμβασης του διαχειριστή της πλατφόρμας ως «πράξης παρουσίασης», κάθε «παροχή των υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίασης» θα αποτελούσε τέτοια πράξη, πράγμα το οποίο αποκλείει ωστόσο ρητώς η αιτιολογική σκέψη 27 της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία επαναλαμβάνει, κατ' ουσίαν, την κοινή δήλωση σχετικά με το άρθρο 8 της Συνθήκης του ΠΟΔΙ.
- 80 Ως εκ τούτου, το ζήτημα αν η εν λόγω παρέμβαση πρέπει να χαρακτηριστεί ως πράξη παρουσίασης, υπό το πρίσμα του συγκεκριμένου πλαισίου, επιβάλλεται να εκτιμηθεί λαμβανομένων υπόψη τόσο της σημασίας της παρέμβασης του διαχειριστή της πλατφόρμας για την πράξη παρουσίασης που τελεί ο χρήστης της πλατφόρμας όσο και του ηθελημένου χαρακτήρα της παρέμβασης αυτής.
- 81 Συναφώς, από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 68 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι αυτό που μπορεί να οδηγήσει στον χαρακτηρισμό της εν λόγω παρέμβασης ως «πράξης παρουσίασης» είναι ιδίως το γεγονός ότι ο παρεμβαίνων έχει πλήρη επίγνωση των συνεπειών της συμπεριφοράς του και παρεμβαίνει με σκοπό την παροχή στο κοινό πρόσβασης σε προστατευόμενα έργα.
- 82 Κατ' εφαρμογήν της νομολογίας αυτής, το Δικαστήριο έκρινε ότι συνιστά παρουσίαση στο κοινό η διαδικτυακή διάθεση και διαχείριση της πλατφόρμας ανταλλαγής The Pirate Bay η οποία, με την ευρετηρίαση μεταδεδομένων σχετικών με προστατευόμενα έργα και την παροχή μηχανής αναζήτησης, παρείχε στους χρήστες της τη δυνατότητα να εντοπίζουν τα έργα αυτά και να τα ανταλλάσσουν στο πλαίσιο διομότιμου δικτύου (peer-to-peer). Συναφώς, το Δικαστήριο

υπογράμμισε, μεταξύ άλλων, ότι οι διαχειριστές της The Pirate Bay είχαν παρέμβει εν πλήρη γνώσει των συνεπειών της συμπεριφοράς τους για να παράσχουν πρόσβαση στα προστατευόμενα έργα, είχαν δηλώσει ρητώς στα διαθέσιμα στην εν λόγω πλατφόρμα ιστολόγια και ιστοσελίδες φιλοξενίας δημόσιων συζητήσεων ότι σκοπός τους ήταν να θέσουν στη διάθεση των χρηστών προστατευόμενα έργα και είχαν παροτρύνει τους χρήστες να δημιουργήσουν αντίγραφα των έργων αυτών (πρβλ. απόφαση της 14ης Ιουνίου 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, σκέψεις 36, 45 και 48).

- 83 Προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων παρεμβαίνει στην παράνομη παρουσίαση προστατευόμενου περιεχομένου, η οποία πραγματοποιείται από χρήστες της πλατφόρμας του, έχοντας πλήρη γνώση των συνεπειών της συμπεριφοράς του για να παράσχει στους λοιπούς χρήστες του διαδικτύου πρόσβαση στο εν λόγω περιεχόμενο, πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των στοιχείων που χαρακτηρίζουν την επίμαχη κατάσταση και παρέχουν τη δυνατότητα να συναχθούν, άμεσα ή έμμεσα, συμπεράσματα ως προς τον ηθελημένο ή μη χαρακτήρα της παρέμβασής του στην παράνομη παρουσίαση του περιεχομένου αυτού.
- 84 Κρίσιμα συναφώς στοιχεία αποτελούν, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι ο διαχειριστής, μολονότι γνωρίζει ή όφειλε να γνωρίζει ότι, γενικώς, τίθεται παρανόμως στη διάθεση του κοινού προστατευόμενο περιεχόμενο μέσω της πλατφόρμας του από τους χρήστες αυτής, δεν λαμβάνει τα κατάλληλα τεχνικά μέτρα που θα ήταν ευλόγως αναμενόμενο να ληφθούν από έναν ευρισκόμενο στη θέση του επιχειρηματία ο οποίος επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια, για να αντιμετωπίσει με αξιόπιστο και αποτελεσματικό τρόπο τις προσβολές του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας στην πλατφόρμα αυτή, καθώς και το γεγονός ότι ο εν λόγω διαχειριστής συμμετέχει στην επιλογή του προστατευόμενου περιεχομένου που παρουσιάζεται παρανόμως στο κοινό, παρέχει στην πλατφόρμα του εργαλεία τα οποία προορίζονται ειδικώς για την παράνομη ανταλλαγή του εν λόγω περιεχομένου ή ενθαρρύνει ηθελημένα την ανταλλαγή αυτή, σχετική δε ένδειξη μπορεί να αποτελεί το γεγονός ότι ο διαχειριστής έχει υιοθετήσει ένα οικονομικό μοντέλο που παροτρύνει τους χρήστες της πλατφόρμας του να παρουσιάζουν παρανόμως στο κοινό προστατευόμενο περιεχόμενο μέσω της πλατφόρμας αυτής.
- 85 Αντιθέτως, το γεγονός και μόνον ότι ο διαχειριστής γνωρίζει, γενικώς, την παράνομη διαθεσιμότητα προστατευόμενου περιεχομένου στην πλατφόρμα του δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι παρεμβαίνει με σκοπό να παράσχει στους χρήστες του διαδικτύου πρόσβαση σε αυτό. Όμως τούτο δεν ισχύει αν ο εν λόγω διαχειριστής, μολονότι έχει ενημερωθεί από τον δικαιούχο για την παράνομη παρουσίαση στο κοινό προστατευόμενου περιεχομένου μέσω της πλατφόρμας του, δεν λαμβάνει ταχέως τα αναγκαία μέτρα για να καταστήσει αδύνατη την πρόσβαση στο περιεχόμενο αυτό.
- 86 Περαιτέρω, μολονότι έχει σημασία ο κερδοσκοπικός χαρακτήρας της επίμαχης παρέμβασης (πρβλ. απόφαση της 14ης Ιουνίου 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), από το γεγονός και μόνον ότι ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό δεν μπορεί ούτε να διαπιστωθεί ο ηθελημένος χαρακτήρας της παρέμβασής του στην παράνομη παρουσίαση του προστατευόμενου περιεχομένου από ορισμένους χρήστες του ούτε να θεωρηθεί ότι η παρέμβασή του είναι κατά τεκμήριο ηθελημένη. Πράγματι, η παροχή υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας με κερδοσκοπικό σκοπό ουδόλως σημαίνει ότι ο παρέχων τις υπηρεσίες αυτές συναινεί στη χρησιμοποίησή τους από τρίτους για την προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Συναφώς, από την οικονομία του άρθρου 8 της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, και ιδίως από την παράγραφο 3 του άρθρου

αυτού, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 27 της εν λόγω οδηγίας, προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό κατά τεκμήριο ότι τα πρόσωπα που απλώς παρέχουν τα υλικά μέσα για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίασης και άλλοι διαμεσολαβητές των οποίων οι υπηρεσίες χρησιμοποιούνται από τρίτους για την προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας τελούν οι ίδιοι πράξη παρουσίασης στο κοινό, ακόμη και αν ενεργούν, κατά κανόνα, για κερδοσκοπικό σκοπό.

- 87 Ένα τέτοιο τεκμήριο δεν μπορεί να συναχθεί από την απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, GS Media (C-160/15, EU:C:2016:644).
- 88 Πράγματι, με την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που δέχθηκε στην απόφαση αυτή, το Δικαστήριο περιόρισε την ευθύνη των προσώπων που τοποθετούν υπερσυνδέσμους προς προστατευόμενα έργα, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που έχουν οι σύνδεσμοι αυτοί για την ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών στο διαδίκτυο και των δυσχερειών εξακρίβωσης της νομιμότητας της δημοσίευσης ενός έργου σε άλλο διαδικτυακό τόπο. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η παροχή υπερσυνδέσμου συνιστά πράξη παρουσίασης στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, όταν το πρόσωπο που τοποθέτησε τον υπερσύνδεσμο γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι αυτός παρέχει πρόσβαση σε έργο που έχει δημοσιευθεί παρανόμως στο διαδίκτυο, όταν ο εν λόγω σύνδεσμος παρέχει τη δυνατότητα καταστρατήγησης των περιοριστικών μέτρων που έλαβε ο ιστότοπος στον οποίο βρίσκεται το προστατευόμενο έργο ή όταν η τοποθέτησή του γίνεται για κερδοσκοπικό σκοπό, περίπτωση κατά την οποία το πρόσωπο που τον τοποθέτησε όφειλε να διενεργήσει τους αναγκαίους ελέγχους προκειμένου να βεβαιωθεί ότι το συγκεκριμένο έργο δεν έχει δημοσιευθεί παρανόμως στον ιστότοπο στον οποίο οδηγεί ο υπερσύνδεσμος αυτός (πρβλ. απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, σκέψεις 44 έως 55).
- 89 Ωστόσο, η περίπτωση προσώπου το οποίο τοποθετεί υπερσύνδεσμο ενεργώντας με δική του πρωτοβουλία και γνωρίζοντας, κατά τον χρόνο τοποθέτησής του, το περιεχόμενο στο οποίο φέρεται να οδηγεί ο υπερσύνδεσμος αυτός δεν είναι συγκρίσιμη με την περίπτωση διαχειριστή πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων, όταν αυτός δεν γνωρίζει συγκεκριμένα το προστατευόμενο περιεχόμενο που έχει αναρτηθεί από χρήστες στην πλατφόρμα του και δεν συμβάλλει, παρά μόνο διαθέτοντας απλώς την πλατφόρμα αυτή, στην παροχή πρόσβασης στο κοινό στο εν λόγω περιεχόμενο, η οποία συνεπάγεται προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Ως εκ τούτου, η ερμηνεία που δέχθηκε το Δικαστήριο στην εν λόγω απόφαση δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση του εν λόγω διαχειριστή προκειμένου να αποδειχθεί ο ηθελήμενος χαρακτήρας της παρέμβασής του στην παράνομη παρουσίαση προστατευόμενων έργων στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 90 Όσον αφορά τους διαχειριστές των δύο επίμαχων στις κύριες δίκες πλατφορμών, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των κριτηρίων που παρατίθενται στη σκέψη 84 της παρούσας αποφάσεως, αν οι διαχειριστές αυτοί τελούν οι ίδιοι πράξεις παρουσίασης στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, του προστατευόμενου περιεχομένου το οποίο αναρτάται στην πλατφόρμα τους από τους χρήστες της.
- 91 Το Δικαστήριο μπορεί, ωστόσο, να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο ορισμένες διευκρινίσεις σε σχέση ιδίως με τα πραγματικά στοιχεία που αφορούν τα ερωτήματα αυτά.

- 92 Στην υπόθεση C-682/18, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η YouTube δεν παρεμβαίνει στη δημιουργία ή στην επιλογή του περιεχομένου που αναρτούν οι χρήστες της πλατφόρμας της σε αυτήν και ότι δεν παρακολουθεί ούτε ελέγχει το περιεχόμενο αυτό πριν από την ανάρτησή του στην εν λόγω πλατφόρμα, η οποία πραγματοποιείται με αυτοματοποιημένη διαδικασία.
- 93 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει περαιτέρω ότι η YouTube ενημερώνει σαφώς τους χρήστες της, με τους γενικούς όρους χρήσης της πλατφόρμας της και σε κάθε ανάρτηση, ότι απαγορεύεται η ανάρτηση στην πλατφόρμα της προστατευόμενου περιεχομένου που συνεπάγεται προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Καλεί, επίσης, τους χρήστες της, με τις «Οδηγίες κοινότητας», να σέβονται το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, όταν καθίσταται αδύνατη η πρόσβαση σε βίντεο λόγω αναφοράς του δικαιούχου, ο χρήστης που το ανάρτησε ειδοποιείται ότι ο λογαριασμός του θα απενεργοποιηθεί σε περίπτωση επανάληψης της προσβολής.
- 94 Η YouTube έχει λάβει, επίσης, διάφορα τεχνικά μέτρα για την πρόληψη και την παύση της προσβολής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην πλατφόρμα της, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η λειτουργία πλήκτρου ειδοποίησης και η πρόβλεψη ειδικής διαδικασίας προειδοποίησης για την επισήμανση και τη διαγραφή παράνομου περιεχομένου καθώς και το πρόγραμμα επαλήθευσης περιεχομένου και τα λογισμικά αναγνώρισης περιεχομένου που διευκολύνουν τον εντοπισμό και την αναφορά τέτοιου περιεχομένου. Επομένως, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο εν λόγω διαχειριστής έχει λάβει τεχνικά μέτρα για να αντιμετωπίσει με αξιόπιστο και αποτελεσματικό τρόπο την προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην πλατφόρμα του.
- 95 Επιπλέον, κατά το αιτούν δικαστήριο, μολονότι η YouTube, αφενός, επεξεργάζεται στην πλατφόρμα της τα αποτελέσματα αναζήτησης με τη μορφή καταλόγων κατάταξης και κατηγοριών περιεχομένου και, αφετέρου, παρέχει στους εγγεγραμμένους χρήστες τη δυνατότητα προβολής μιας συνοπτικής παρουσίασης προτεινόμενων βίντεο με γνώμονα τα βίντεο που αυτοί έχουν ήδη παρακολουθήσει, οι εν λόγω κατάλογοι κατάταξης, κατηγορίες περιεχομένου και συνοπτικές παρουσιάσεις προτεινόμενων βίντεο δεν αποσκοπούν στη διευκόλυνση της παράνομης ανταλλαγής προστατευόμενου περιεχομένου ούτε στην προώθηση τέτοιων ανταλλαγών.
- 96 Εξάλλου, μολονότι η YouTube αντλεί έσοδα από διαφημίσεις που προβάλλονται στην πλατφόρμα της και παρέχει τη δυνατότητα στους χρήστες που έχουν αναρτήσει περιεχόμενο καθώς και στους δικαιούχους περιεχομένου προστατευόμενου από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας να έχουν συμμετοχή στα έσοδα αυτά, ουδόλως προκύπτει ότι το οικονομικό μοντέλο της πλατφόρμας αυτής στηρίζεται στην ύπαρξη σ' αυτήν παράνομου περιεχομένου ή ότι το μοντέλο αυτό αποσκοπεί να παροτρύνει τους χρήστες να αναρτούν τέτοιου είδους περιεχόμενο ούτε ότι ο κύριος σκοπός ή η κύρια χρήση του YouTube συνίσταται στην παράνομη ανταλλαγή προστατευόμενου περιεχομένου.
- 97 Στην υπόθεση C-683/18, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Cyando, διαχειρίστρια της πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων Uploaded, επίσης δεν δημιουργεί, ούτε επιλέγει, παρακολουθεί ή ελέγχει το περιεχόμενο που αναρτάται στην πλατφόρμα της. Εξάλλου, ενημερώνει τους χρήστες της, με τους όρους χρήσης της πλατφόρμας της, ότι απαγορεύεται να προσβάλλουν το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας μέσω της πλατφόρμας αυτής.

- 98 Επιπλέον, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 73 της παρούσας αποφάσεως, η ανάρτηση προστατευόμενου περιεχομένου στην πλατφόρμα Uploaded από τους χρήστες δεν τους παρέχει τη δυνατότητα να θέσουν απευθείας στη διάθεση του κοινού το εν λόγω περιεχόμενο, διότι η πρόσβαση στο αναρτηθέν περιεχόμενο είναι δυνατή μόνο μέσω ηλεκτρονικού συνδέσμου μεταφόρτωσης, ο οποίος γνωστοποιείται μόνο στον χρήστη που πραγματοποίησε την ανάρτηση. Δεν αμφισβητείται, επίσης, ότι η πλατφόρμα αυτή δεν παρέχει η ίδια τη δυνατότητα διαμοιρασμού του εν λόγω συνδέσμου και, επομένως, του αναρτημένου περιεχομένου με άλλους χρήστες του διαδικτύου. Ως εκ τούτου, η Cyando όχι μόνο δεν παρέχει εργαλεία τα οποία προορίζονται ειδικώς για τη διευκόλυνση της παράνομης ανταλλαγής προστατευόμενου περιεχομένου στην πλατφόρμα της ή για την προώθηση τέτοιων ανταλλαγών, αλλά, γενικότερα, δεν περιλαμβάνει στην πλατφόρμα της κανένα μέσο που να παρέχει στους λοιπούς χρήστες του διαδικτύου τη δυνατότητα να λάβουν γνώση του αποθηκευμένου σ' αυτήν περιεχομένου και να έχουν πρόσβαση σ' αυτό. Περαιτέρω, η Cyando δεν συμμετέχει σε ενδεχόμενη τοποθέτηση ηλεκτρονικών συνδέσμων μεταφόρτωσης σε τρίτες πηγές, όπως ιστολόγια, ιστοσελίδες φιλοξενίας δημόσιων συζητήσεων ή «συλλογές ηλεκτρονικών συνδέσμων». Εξάλλου, πλατφόρμες φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων όπως η Uploaded παρέχουν στους χρήστες τους διάφορες δυνατότητες νόμιμων χρήσεων.
- 99 Η Elsevier υποστηρίζει, εντούτοις, ότι τα αρχεία που περιέχουν παράνομο περιεχόμενο αντιπροσωπεύουν το 90 έως 96 % των αρχείων που είναι προσιτά στο κοινό στην πλατφόρμα Uploaded, πράγμα το οποίο αμφισβητείται από την Cyando, η οποία υποστηρίζει ότι μόνον το 1,1 % του συνόλου των αρχείων στα οποία υπήρξε πράγματι πρόσβαση αφορά περιεχόμενο προστατευόμενο από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, και τούτο αντιστοιχεί στο 0,3 % του συνολικού όγκου των αποθηκευμένων δεδομένων.
- 100 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 75 της παρούσας αποφάσεως, μόνον όταν ο χρήστης της πλατφόρμας αποφασίζει να θέσει το αναρτημένο περιεχόμενο στη διάθεση του «κοινού» είναι δυνατή η «παρουσίαση στο κοινό», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, από τον εν λόγω χρήστη και, κατά συνέπεια, από τον διαχειριστή της πλατφόρμας που ενεργεί ως διαμεσολαβητής. Αφετέρου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, αν αποδειχθεί ότι η κύρια ή προέχουσα χρήση της πλατφόρμας που διαχειρίζεται η Cyando συνίσταται στην παράνομη διάθεση στο κοινό προστατευόμενου περιεχομένου, η περίπτωση αυτή συγκαταλέγεται μεταξύ των κρίσιμων στοιχείων για τη διαπίστωση του ηθελημένου χαρακτήρα της παρέμβασης του εν λόγω διαχειριστή. Η σημασία της περιστάσεως αυτής είναι ακόμη μεγαλύτερη αν ο εν λόγω διαχειριστής δεν λαμβάνει τα κατάλληλα τεχνικά μέτρα που θα ήταν ευλόγως αναμενόμενο να ληφθούν από έναν ευρισκόμενο στη θέση του επιχειρηματία που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια, για να αντιμετωπίσει με αξιόπιστο και αποτελεσματικό τρόπο τις προσβολές του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας στην πλατφόρμα του.
- 101 Τέλος, ανεξαρτήτως του αν είναι βάσιμος ή όχι ο ισχυρισμός της Elsevier όσον αφορά το υψηλό ποσοστό προστατευόμενου περιεχομένου που παρουσιάζεται παρآنόμως στο κοινό μέσω της Uploaded, ο ηθελημένος χαρακτήρας της παρέμβασης του διαχειριστή της πλατφόρμας αυτής θα μπορούσε να συναχθεί από το γεγονός, το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, ότι το οικονομικό μοντέλο που έχει υιοθετήσει ο εν λόγω διαχειριστής στηρίζεται στη διαθεσιμότητα παράνομου περιεχομένου στην πλατφόρμα του και αποσκοπεί να παροτρύνει τους χρήστες της να ανταλλάσσουν τέτοιου είδους περιεχόμενο μέσω της πλατφόρμας αυτής.

- 102 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας έχει την έννοια ότι ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων, στην οποία οι χρήστες μπορούν να θέτουν παρανόμως στη διάθεση του κοινού προστατευόμενο περιεχόμενο, δεν τελεί πράξη «παρουσίασης στο κοινό» του εν λόγω περιεχομένου, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εκτός εάν συμβάλλει, κατά τρόπο που δεν περιορίζεται απλώς στη διάθεση της πλατφόρμας, στην παροχή στο κοινό πρόσβασης σε προστατευόμενο περιεχόμενο η οποία συνεπάγεται προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Τέτοια περίπτωση συντρέχει, μεταξύ άλλων, όταν ο διαχειριστής γνωρίζει συγκεκριμένα ότι είναι παρανόμως διαθέσιμο στην πλατφόρμα του προστατευόμενο περιεχόμενο και παραλείπει να το διαγράψει ή να καταστήσει ταχέως αδύνατη την πρόσβαση σε αυτό, ή όταν ο διαχειριστής, μολονότι γνωρίζει ή όφειλε να γνωρίζει ότι, γενικώς, τίθεται παρανόμως στη διάθεση του κοινού προστατευόμενο περιεχόμενο μέσω της πλατφόρμας του από τους χρήστες αυτής, δεν λαμβάνει τα κατάλληλα τεχνικά μέτρα που θα ήταν ευλόγως αναμενόμενο να ληφθούν από έναν ευρισκόμενο στη θέση του επιχειρηματία ο οποίος επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια, για να αντιμετωπίσει με αξιόπιστο και αποτελεσματικό τρόπο τις προσβολές του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας στην πλατφόρμα αυτή, ή ακόμη όταν συμμετέχει στην επιλογή του προστατευόμενου περιεχομένου που παρουσιάζεται παρανόμως στο κοινό, παρέχει στην πλατφόρμα του εργαλεία τα οποία προορίζονται ειδικώς για την παράνομη ανταλλαγή του εν λόγω περιεχομένου ή ενθαρρύνει ηθελημένα την ανταλλαγή αυτή, σχετική δε ένδειξη μπορεί να αποτελεί το γεγονός ότι ο διαχειριστής έχει υιοθετήσει ένα οικονομικό μοντέλο που παροτρύνει τους χρήστες της πλατφόρμας του να παρουσιάζουν παρανόμως στο κοινό προστατευόμενο περιεχόμενο μέσω αυτής.

Επί του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος που υποβλήθηκαν στις υποθέσεις C-682/18 και C-683/18

- 103 Με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκαν σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο έχει την έννοια ότι η δραστηριότητα του διαχειριστή πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής, στο μέτρο που η εν λόγω δραστηριότητα αφορά το περιεχόμενο που αναρτούν στην πλατφόρμα του οι χρήστες αυτής. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής έχει την έννοια ότι, προκειμένου ο εν λόγω διαχειριστής να απολέσει, δυνάμει της διάταξης αυτής, τη δυνατότητα απαλλαγής από την ευθύνη που προβλέπει το εν λόγω άρθρο 14, παράγραφος 1, πρέπει να γνωρίζει τις συγκεκριμένες παράνομες πράξεις των χρηστών της πλατφόρμας του που αφορούν προστατευόμενο περιεχόμενο το οποίο έχει αναρτηθεί σ' αυτή.
- 104 Κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, σε περίπτωση παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας η οποία συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών παρεχόμενων από αποδέκτη της υπηρεσίας, δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής της υπηρεσίας για τις πληροφορίες που αποθηκεύονται μετά από αίτηση αποδέκτη της υπηρεσίας, υπό τον όρο ότι ο εν λόγω φορέας δεν γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία και ότι, όσον αφορά αξιώσεις αποζημίωσης, δεν γνωρίζει τα γεγονότα ή τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία ή, μόλις αντιληφθεί τα προαναφερθέντα, αποσύρει ταχέως τις πληροφορίες ή καθιστά την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη.

- 105 Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία της διάταξης αυτής πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2021, Szpital Kliniczny im. dra J. Babińskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krakowie, C-16/19, EU:C:2021:64, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Για να μπορεί ο φορέας παροχής διαδικτυακής υπηρεσίας να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της, είναι ουσιώδες να αποτελεί «μεσάζοντα παροχής υπηρεσιών» υπό την έννοια της βούλησης του νομοθέτη στο πλαίσιο του τμήματος 4 του κεφαλαίου II της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Από την αιτιολογική σκέψη 42 της οδηγίας αυτής προκύπτει συναφώς ότι οι προβλεπόμενες σ' αυτήν εξαιρέσεις από την ευθύνη καλύπτουν μόνον τις περιπτώσεις στις οποίες η δραστηριότητα του φορέα παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της κοινωνίας της πληροφορίας έχει αμιγώς τεχνικό, αυτόματο και παθητικό χαρακτήρα, πράγμα που συνεπάγεται ότι ο εν λόγω φορέας ούτε γνωρίζει ούτε ελέγχει τις πληροφορίες που μεταδίδει ή αποθηκεύει (πρβλ. απόφαση της 23ης Μαρτίου 2010, Google France και Google, C 236/08 έως C 238/08, EU:C:2010:159, σκέψεις 112 και 113).
- 106 Επομένως, προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας ή ανταλλαγής αρχείων μπορεί να απαλλαγεί, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, από την ευθύνη του για το προστατευόμενο περιεχόμενο που οι χρήστες παρουσιάζουν παρανόμως στο κοινό μέσω της πλατφόρμας του, πρέπει να εξεταστεί αν ο ρόλος που διαδραματίζει είναι ουδέτερος, δηλαδή αν η συμπεριφορά του είναι αμιγώς τεχνική, αυτόματη και παθητική, πράγμα που συνεπάγεται έλλειψη γνώσης ή ελέγχου του περιεχομένου που αποθηκεύει ή αν, αντιθέτως, ο εν λόγω διαχειριστής διαδραματίζει ενεργό ρόλο που θα του επέτρεπε να έχει γνώση ή έλεγχο του περιεχομένου αυτού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011, L'Oréal κ.λπ., C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψη 113 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 107 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, αν το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει, στο πλαίσιο της εξέτασης του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ότι η YouTube ή η Cyando συμβάλλει, κατά τρόπο που δεν περιορίζεται απλώς στη διάθεση της πλατφόρμας της, στην παροχή στο κοινό πρόσβασης σε προστατευόμενο περιεχόμενο που συνεπάγεται προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, τότε ο εν λόγω διαχειριστής δεν θα μπορεί να επικαλεστεί την απαλλαγή από την ευθύνη που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο.
- 108 Βεβαίως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 138 έως 140 των προτάσεών του, το ζήτημα αν ένας τέτοιος διαχειριστής πραγματοποιεί «παρουσίαση στο κοινό», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, δεν είναι, αυτό καθαυτό, κρίσιμο για να εκτιμηθεί αν εφαρμόζεται το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Γεγονός, εντούτοις, παραμένει ότι ο διαχειριστής που συμβάλλει, κατά τρόπο που δεν περιορίζεται απλώς στη διάθεση της πλατφόρμας, στην παροχή πρόσβασης στο κοινό σε προστατευόμενο περιεχόμενο που συνεπάγεται προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής που θέτει η τελευταία αυτή διάταξη, οι οποίες υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 105 και 106 της παρούσας αποφάσεως.
- 109 Εάν το αιτούν δικαστήριο καταλήξει σε διαπίστωση αντίθετη προς τη διαλαμβανόμενη στη σκέψη 107 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να επισημανθεί, πέραν του διαλαμβανόμενου στις σκέψεις 92 και 97 της παρούσας αποφάσεως γεγονότος ότι οι διαχειριστές των επίμαχων στις κύριες δίκες πλατφορμών δεν δημιουργούν, δεν επιλέγουν, δεν παρακολουθούν ούτε ελέγχουν το περιεχόμενο που αναρτάται στην πλατφόρμα τους, ότι η περίπτωση την οποία παραθέτει το

αιτούν δικαστήριο κατά την οποία ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, όπως η YouTube, λαμβάνει τεχνικά μέτρα για τον εντοπισμό, μεταξύ των βίντεο που παρουσιάζονται στο κοινό μέσω της πλατφόρμας του, περιεχομένου το οποίο θα μπορούσε να προσβάλει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας δεν σημαίνει ότι, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, ο διαχειριστής αυτός διαδραματίζει ενεργό ρόλο ώστε να γνωρίζει ή να ελέγχει το περιεχόμενο των βίντεο αυτών, διότι διαφορετικά οι φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας που λαμβάνουν μέτρα τα οποία ακριβώς αποσκοπούν στην αντιμετώπιση τέτοιου είδους προσβολών θα αποκλείονταν από την προβλεπόμενη στο άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο απαλλαγή από την ευθύνη.

- 110 Επιπλέον, ο εν λόγω διαχειριστής πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις από τις οποίες η διάταξη αυτή εξαρτά την απαλλαγή του από την ευθύνη.
- 111 Όσον αφορά την προϋπόθεση του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι δεν πληρούται η προϋπόθεση αυτή για τον λόγο και μόνον ότι ο εν λόγω διαχειριστής έχει γενικώς επίγνωση του γεγονότος ότι η πλατφόρμα του χρησιμοποιείται και για την ανταλλαγή περιεχομένου το οποίο θα μπορούσε να προσβάλλει δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και ότι, ως εκ τούτου, έχει αφηρημένη γνώση του ότι στην πλατφόρμα του διατίθεται παρανόμως προστατευόμενο περιεχόμενο.
- 112 Πράγματι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 172 έως 190 και 196 των προτάσεών του, από το γράμμα, τον σκοπό και την οικονομία του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο καθώς και από το γενικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο αυτό προκύπτει ότι οι περιπτώσεις του εν λόγω άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', και συγκεκριμένα η περίπτωση κατά την οποία ο φορέας παροχής υπηρεσιών «γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία» και η περίπτωση κατά την οποία ο φορέας αυτός «γνωρίζει τα γεγονότα ή τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία» αφορούν συγκεκριμένες παράνομες δραστηριότητες ή πληροφορίες.
- 113 Συναφώς, πέραν του ότι, δυνάμει του γράμματος του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, ο παράνομος χαρακτήρας της δραστηριότητας ή της πληροφορίας πρέπει να προκύπτει από πραγματική γνώση ή να είναι πρόδηλος, δηλαδή πρέπει να αποδεικνύεται συγκεκριμένα ή να μπορεί να εξακριβωθεί ευχερώς, επισημαίνεται ότι το εν λόγω άρθρο 14, παράγραφος 1, αποτελεί, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 41 και 46 της ίδιας οδηγίας, έκφραση της ισορροπίας που η οδηγία αυτή επιδιώκει να επιτύχει μεταξύ των διαφόρων διακυβευόμενων συμφερόντων, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο σεβασμός της ελευθερίας έκφρασης που κατοχυρώνει το άρθρο 11 του Χάρτη. Ειδικότερα, αφενός, δεν μπορεί, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, να επιβληθεί στους φορείς παροχής υπηρεσιών γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που μεταδίδουν ή αποθηκεύουν ούτε γενική υποχρέωση ενεργού αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων που δείχνουν ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες. Αφετέρου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, οι φορείς αυτοί, μόλις αντιληφθούν την ύπαρξη παράνομης πληροφορίας, οφείλουν να την αποσύρουν ταχέως ή να καταστήσουν την πρόσβαση σε αυτή αδύνατη, και τούτο τηρουμένης της αρχής της ελευθερίας της έκφρασης. Ωστόσο, όπως επίσης υπογράμμισε το αιτούν δικαστήριο, ο φορέας παροχής υπηρεσιών μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή μόνο σε σχέση με συγκεκριμένο περιεχόμενο.

- 114 Συναφώς, το γεγονός ότι ο διαχειριστής πλατφόρμας ανταλλαγής διαδικτυακού περιεχομένου ευρετηριάζει αυτόματα το περιεχόμενο που αναρτάται στην πλατφόρμα αυτή, ότι η εν λόγω πλατφόρμα περιλαμβάνει λειτουργία αναζήτησης και ότι προτείνει βίντεο ανάλογα με το προφίλ ή τις προτιμήσεις των χρηστών δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι ο διαχειριστής αυτός γνωρίζει «συγκεκριμένα» τις παράνομες δραστηριότητες που εκτελούνται στην εν λόγω πλατφόρμα ή τις παράνομες πληροφορίες που είναι αποθηκευμένες σ' αυτή.
- 115 Όσον αφορά, ειδικότερα, τη δεύτερη από τις περιπτώσεις του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, δηλαδή την περίπτωση κατά την οποία ο φορέας παροχής υπηρεσιών «γνωρίζει τα γεγονότα ή τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία», το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι αρκεί ο εν λόγω φορέας να έχει λάβει γνώση, κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, των γεγονότων ή περιστάσεων βάσει των οποίων ένας συνετός επιχειρηματίας θα είχε διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα και θα είχε ενεργήσει σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο β'. Υπό την έννοια αυτή, πρόκειται, μεταξύ άλλων, για την περίπτωση κατά την οποία ο φορέας αυτός ανακαλύπτει την ύπαρξη παράνομης δραστηριότητας ή πληροφορίας κατόπιν ελέγχου που διενήργησε με δική του πρωτοβουλία, καθώς και την περίπτωση κατά την οποία του γνωστοποιείται η ύπαρξη παράνομης δραστηριότητας ή πληροφορίας. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση, μολονότι η γνωστοποίηση δεν μπορεί ασφαλώς να αποκλείσει αυτομάτως το πλεονέκτημα της προβλεπόμενης στο εν λόγω άρθρο 14 απαλλαγής από την ευθύνη, δεδομένου ότι οι γνωστοποιήσεις φερόμενων ως παρανόμων δραστηριοτήτων ή πληροφοριών ενδέχεται να μην αποδειχθούν αρκούντως ακριβείς και εμπεριστατωμένες, γεγονός εντούτοις παραμένει ότι συνιστά, κατά κανόνα, στοιχείο το οποίο πρέπει να λαμβάνει υπόψη ο εθνικός δικαστής όταν εκτιμά, υπό το πρίσμα των πληροφοριών που περιήλθαν κατ' αυτόν τον τρόπο στον φορέα παροχής των υπηρεσιών, αν αυτός έλαβε όντως γνώση των γεγονότων ή των περιστάσεων βάσει των οποίων ένας συνετός επιχειρηματίας θα όφειλε να διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα τους (απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011, L'Oréal κ.λπ., C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψη 122).
- 116 Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι η γνωστοποίηση προστατευόμενου περιεχομένου το οποίο παρουσιάστηκε παρανόμως στο κοινό μέσω πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων πρέπει να περιέχει επαρκή στοιχεία ώστε ο διαχειριστής της πλατφόρμας αυτής να είναι σε θέση να βεβαιωθεί, χωρίς ενδελεχή νομική εξέταση, ότι η παρουσίαση αυτή είναι παράνομη και ότι η ενδεχόμενη απόσυρση του συγκεκριμένου περιεχομένου είναι σύμφωνη με την ελευθερία έκφρασης.
- 117 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκαν σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο έχει την έννοια ότι η δραστηριότητα του διαχειριστή πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής, υπό την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω διαχειριστής δεν διαδραματίζει ενεργό ρόλο ικανό να του παράσχει γνώση ή έλεγχο του περιεχομένου που αναρτάται στην πλατφόρμα του.
- 118 Το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο έχει την έννοια ότι, προκειμένου ο εν λόγω διαχειριστής να απολέσει, δυνάμει της διάταξης αυτής, τη δυνατότητα απαλλαγής από την ευθύνη που προβλέπει το εν λόγω άρθρο 14, παράγραφος 1, πρέπει να γνωρίζει τις συγκεκριμένες παράνομες πράξεις των χρηστών της πλατφόρμας του που αφορούν προστατευόμενο περιεχόμενο το οποίο έχει αναρτηθεί σ' αυτή.

Επί του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος που υποβλήθηκε στις υποθέσεις C-682/18 και C-683/18

- 119 Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας έχει την έννοια ότι αποκλείει να μην έχει ο δικαιούχος τη δυνατότητα να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, κατά διαμεσολαβητή του οποίου οι υπηρεσίες χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή του δικαιώματός του, παρά μόνον εάν η προσβολή αυτή επαναλήφθηκε αφού είχε προηγουμένως επισημανθεί στον εν λόγω διαμεσολαβητή.
- 120 Από τις αποφάσεις περί παραπομπής προκύπτει ότι, με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν συμβιβάζεται με το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας η εφαρμογή, σε περιπτώσεις όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, του προβλεπόμενου στο γερμανικό δίκαιο καθεστώτος «ευθύνης του διαταράσσοντος» (Störerhaftung), σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η YouTube και η Cyando δεν παρουσιάζουν οι ίδιες στο κοινό το παράνομο περιεχόμενο που αναρτούν οι χρήστες των αντίστοιχων πλατφορμών τους και ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προβλεπόμενου στο άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο καθεστώτος απαλλαγής από την ευθύνη.
- 121 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει, συναφώς, ότι, κατά τη νομολογία του, οι διαμεσολαβητές των οποίων οι υπηρεσίες χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας μπορούν να εναχθούν επί παραλείψει ως «διαταράσσοντες». Συγκεκριμένα, στην περίπτωση μιας τέτοιας προσβολής μπορεί να εναχθεί ως «διαταράσσων» όποιος, χωρίς να είναι ο ίδιος δράστης ή συμμετοχος, συμβάλλει ηθελημένα στην προσβολή αυτή με οιονδήποτε τρόπο και με την προσήκουσα αιτιώδη συνάφεια, ενώ είχε νομικώς και ουσιαστικώς τη δυνατότητα να την αποτρέψει. Προϋπόθεση για τη στοιχειοθέτηση «ευθύνης του διαταράσσοντος» είναι, επομένως, η παράβαση υποχρεώσεων συμπεριφοράς, των οποίων η έκταση εξαρτάται από το αν και σε ποιο βαθμό μπορεί ευλόγως να απαιτηθεί από τον «διαταράσσοντα» να ελέγχει ή να παρακολουθεί τους τρίτους, προκειμένου να εμποδίσει προσβολές των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.
- 122 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι, εάν ο «διαταράσσων» είναι φορέας παροχής υπηρεσιών συνιστάμενων στην αποθήκευση πληροφοριών οι οποίες παρέχονται από τους χρήστες, μπορεί, κατ' αρχήν, να υποχρεωθεί από το δικαστήριο σε παράλειψη, μόνο σε περίπτωση επανάληψης ή συνέχισης μιας σαφούς προσβολής δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, η οποία του είχε προηγουμένως επισημανθεί, διότι ο φορέας παροχής των υπηρεσιών δεν παρενέβη ταχέως μετά την επισήμανση αυτή για να αποσύρει το επίμαχο περιεχόμενο ή να καταστήσει την πρόσβαση σ' αυτό αδύνατη και για να διασφαλίσει ότι δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον τέτοιου είδους προσβολές.
- 123 Εξάλλου, από τις αποφάσεις περί παραπομπής προκύπτει ότι το καθεστώς αυτό εφαρμόζεται μόνον όταν ο φορέας παροχής υπηρεσιών δεν «γνώριζε», κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, την ύπαρξη της προσβολής αυτής, μέχρι την ημερομηνία επισήμανσής της.
- 124 Επομένως, με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας έχει την έννοια ότι αποκλείει να μην παρέχεται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, στον δικαιούχο η δυνατότητα να ζητήσει τη λήψη

ασφαλιστικών μέτρων κατά του διαμεσολαβητή, του οποίου οι υπηρεσίες χρησιμοποιήθηκαν από τρίτο για την προσβολή του δικαιώματός του χωρίς ο διαμεσολαβητής να το γνωρίζει, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, παρά μόνον εφόσον, πριν κινηθεί η δικαστική διαδικασία, η προσβολή αυτή είχε προηγουμένως επισημανθεί στον διαμεσολαβητή και αυτός δεν παρενέβη ταχέως για να αποσύρει το επίμαχο περιεχόμενο ή να καταστήσει την πρόσβαση σ' αυτό αδύνατη και για να φροντίσει να μην επαναληφθούν στο μέλλον τέτοιου είδους προσβολές.

- 125 Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, «[τ]α κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι δικαιούχοι να μπορούν να ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά των διαμεσολαβητών οι υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή δικαιώματος του δημιουργού ή συγγενικού δικαιώματος».
- 126 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η εξουσία την οποία χορηγεί στα εθνικά δικαστήρια η διάταξη αυτή πρέπει να τους παρέχει τη δυνατότητα να διατάσσουν τους εν λόγω ενδιάμεσους φορείς να λαμβάνουν μέτρα όχι μόνο για την παύση των ήδη γενομένων προσβολών δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μέσω των υπηρεσιών τους της κοινωνίας της πληροφορίας, αλλά και για την αποτροπή νέων προσβολών (πρβλ. απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2012, SABAM, C-360/10, EU:C:2012:85, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 127 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 59 της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, οι όροι και οι λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που πρέπει να καθοριστούν από τα κράτη μέλη δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, όπως αυτοί που αφορούν τις εφαρμοστέες προϋποθέσεις και την ακολουθητέα διαδικασία, εμπίπτουν στο εθνικό δίκαιο (πρβλ. απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2012, SABAM, C-360/10, EU:C:2012:85, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 128 Οι κανόνες που θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, όπως και η εφαρμογή τους από τα εθνικά δικαστήρια, πρέπει εντούτοις να σέβονται τους σκοπούς της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 7ης Ιουλίου 2016, Tommy Hilfiger Licensing κ.λπ., C-494/15, ECLI:EU:C:2016:528, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία) και τους περιορισμούς που απορρέουν από αυτή, καθώς και από τις πηγές δικαίου στις οποίες παραπέμπει. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 16 της εν λόγω οδηγίας, οι κανόνες αυτοί δεν μπορούν να θίξουν τις διατάξεις της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο που αφορούν την ευθύνη και, ειδικότερα, τα άρθρα 12 έως 15 της οδηγίας αυτής (πρβλ. απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2012, SABAM, C-360/10, EU:C:2012:85, σκέψεις 31 και 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 129 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, συναφώς, ότι η προϋπόθεση που θέτει το γερμανικό δίκαιο, κατά την οποία ο δικαιούχος που θεωρεί ότι έχει προσβληθεί το δικαίωμά του πνευματικής ιδιοκτησίας ή το συγγενικό δικαίωμά του διά της παρουσίασης στο κοινό του έργου του σε χώρο αποθήκευσης δεδομένων ενός φορέα παροχής υπηρεσιών, πρέπει πρώτα να ενημερώσει σχετικώς τον εν λόγω φορέα προκειμένου να του παράσχει τη δυνατότητα να θέσει ταχέως τέρμα στην προσβολή αυτή και να αποτρέψει την επανάληψή της στο μέλλον, χωρίς να υποβληθεί, μεταξύ άλλων, σε δικαστικά έξοδα, αποσκοπεί ακριβώς στο να λάβει υπόψη τη λογική του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο καθώς και την προβλεπόμενη στο άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής απαγόρευση επιβολής στον εν λόγω φορέα γενικής υποχρέωσης ελέγχου των πληροφοριών που αποθηκεύει ή ενεργού αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων που καταδεικνύουν ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες.

- 130 Συναφώς, διαπιστώνεται, καταρχάς, ότι το άρθρο 14 της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να προβλέπουν τέτοια προϋπόθεση.
- 131 Πράγματι, από το άρθρο 14, παράγραφος 3, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, ερμηνευόμενο με γνώμονα την αιτιολογική σκέψη της 45, προκύπτει ότι η προβλεπόμενη στο εν λόγω άρθρο 14, παράγραφος 1, απαλλαγή από την ευθύνη δεν θίγει τη δυνατότητα των εθνικών δικαστηρίων ή των εθνικών διοικητικών αρχών να απαιτούν από τον οικείο φορέα παροχής υπηρεσιών να προβεί στην παύση ή την πρόληψη προσβολής, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων διαγραφής των παράνομων πληροφοριών ή αποκλεισμού της πρόσβασης σε αυτές. Επομένως, μπορεί να εκδοθεί κατά φορέα παροχής υπηρεσιών απόφαση διατάσσουσα τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων βάσει του εθνικού δικαίου κράτους μέλους, ακόμη και αν αυτός πληροί μία από τις εναλλακτικές προϋποθέσεις του άρθρου 14, παράγραφος 1, δηλαδή ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία δεν κρίνεται υπεύθυνος (απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2019, Glawischnig-Piesczek, C-18/18, EU:C:2019:821, σκέψεις 24 και 25).
- 132 Πάντως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 14, παράγραφος 3, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο παρέχει, επίσης, τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να προβλέπουν διαδικασίες που διέπουν την απόσυρση παράνομων πληροφοριών ή τις ενέργειες που καθιστούν αδύνατη την πρόσβαση σε αυτές. Επομένως, τα κράτη μέλη, και μεν υποχρεούνται, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, να διασφαλίζουν στους δικαιούχους τους οποίους αφορά η οδηγία αυτή το δικαίωμα να στραφούν δικαστικώς κατά των φορέων παροχής υπηρεσιών των οποίων οι υπηρεσίες χρησιμοποιούνται από τρίτους για την προσβολή των δικαιωμάτων αυτών, πλην όμως μπορούν να προβλέπουν μια προγενέστερη της ασκήσεως του εν λόγω δικαιώματος προσφυγής στη δικαιοσύνη διαδικασία, η οποία να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ο εν λόγω φορέας παροχής υπηρεσιών δεν ευθύνεται για την επίμαχη προσβολή, δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο.
- 133 Στο πλαίσιο μιας τέτοιας προγενέστερης διαδικασίας, το κράτος μέλος μπορεί να θέτει προϋποθέσεις όπως η διαλαμβανόμενη στη σκέψη 129 της παρούσας αποφάσεως. Πράγματι, η προϋπόθεση αυτή, ενώ καθιστά δυνατή την απόσυρση των παράνομων πληροφοριών ή τον αποκλεισμό πρόσβασης σε αυτές, έχει παράλληλα ως σκοπό να υποχρεώσει τον δικαιούχο, αρχικώς, να παράσχει στον φορέα παροχής των υπηρεσιών τη δυνατότητα να θέσει ταχέως τέρμα στην εν λόγω προσβολή και να αποτρέψει την επανάληψή της στο μέλλον, χωρίς ο φορέας αυτός, ο οποίος δεν ευθύνεται για την προσβολή κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, να υποβληθεί σε αδικαιολόγητα δικαστικά έξοδα και χωρίς ο δικαιούχος να στερηθεί, εν συνεχεία, τη δυνατότητα να ζητήσει, σε περίπτωση που ο εν λόγω φορέας δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που υπέχει, τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων σε βάρος του βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 134 Όσον αφορά, στη συνέχεια, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, το εν λόγω άρθρο απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν σε φορέα παροχής υπηρεσιών γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που αποθηκεύει ή ενεργού αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων που καταδεικνύουν ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες.
- 135 Το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι θα αντέβαιναν στο άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο μέτρα τα οποία θα επέβαλλαν σε φορέα παροχής υπηρεσιών την υποχρέωση να θέσει σε λειτουργία, με αποκλειστικά δικές του δαπάνες, συστήματα φιλτραρίσματος που συνεπάγονται γενική και διαρκή παρακολούθηση, προκειμένου

- να αποτρέψει κάθε μελλοντική προσβολή δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (πρβλ. αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 2011, *Scarlet Extended*, C-70/10, EU:C:2011:771, σκέψεις 36 έως 40, και της 16ης Φεβρουαρίου 2012, *SABAM*, C-360/10, EU:C:2012:85, σκέψεις 34 έως 38).
- 136 Μια προϋπόθεση όπως αυτή που θέτει το γερμανικό δίκαιο για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων έχει ακριβώς ως αποτέλεσμα να αποφεύγεται η έκθεση φορέων παροχής υπηρεσιών, όπως ο διαχειριστής διαδικτυακής πλατφόρμας ανταλλαγής περιεχομένου, στη λήψη τέτοιων ασφαλιστικών μέτρων και στα σχετικά δικαστικά έξοδα, μολονότι δεν είχαν ενημερωθεί, πριν κινηθεί η ένδικη διαδικασία, για την προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας από χρήση της πλατφόρμας αυτής και, ως εκ τούτου, δεν είχαν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν την προσβολή αυτή και να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να προλάβουν νέες προσβολές. Αν δεν προβλεπόταν η προϋπόθεση αυτή, ο εν λόγω διαχειριστής θα ήταν υποχρεωμένος, προκειμένου να αποτραπούν προσβολές αυτού του είδους και να αποφύγει την έκθεσή του, λόγω αυτών, στη λήψη ασφαλιστικών μέτρων και στα σχετικά έξοδα, να παρακολουθεί ενεργά το σύνολο του περιεχομένου που αναρτούν οι χρήστες της εν λόγω πλατφόρμας.
- 137 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι μια προϋπόθεση όπως αυτή που θέτει το εθνικό δίκαιο στις υποθέσεις των κύριων δικών είναι συμβατή με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο.
- 138 Τέλος, όσον αφορά τη συμβατότητα προϋποθέσεως όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες με τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, υπενθυμίζεται ότι από τις σκέψεις 63 και 64 της παρούσας αποφάσεως καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι εναπόκειται στις εθνικές αρχές και στα εθνικά δικαστήρια, στο πλαίσιο των μέτρων που λαμβάνουν για την προστασία των δικαιούχων, να διασφαλίζουν δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, της προστασίας του δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας της οποίας απολαύουν οι εν λόγω δικαιούχοι δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 2, του Χάρτη και, αφετέρου, της προστασίας της επιχειρηματικής ελευθερίας της οποίας απολαύουν οι φορείς παροχής υπηρεσιών δυνάμει του άρθρου 16 του Χάρτη, και της προστασίας της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης την οποία εγγυάται στους χρήστες του διαδικτύου το άρθρο 11 του Χάρτη (πρβλ. αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 2011, *Scarlet Extended*, C-70/10, EU:C:2011:771, σκέψεις 45 και 46, και της 16ης Φεβρουαρίου 2012, *SABAM*, C-360/10, EU:C:2012:85, σκέψεις 43 και 44).
- 139 Μια προϋπόθεση όπως αυτή που θέτει το γερμανικό δίκαιο για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων δεν θίγει την ισορροπία αυτή.
- 140 Ειδικότερα, η προϋπόθεση αυτή προστατεύει τον φορέα παροχής υπηρεσιών από τις συνέπειες που εκτίθενται στη σκέψη 136 της παρούσας αποφάσεως, χωρίς να στερεί από τον δικαιούχο τη δυνατότητα να επιτύχει αποτελεσματικά την παύση των προσβολών, εκ μέρους τρίτων, του δικαιώματός του πνευματικής ιδιοκτησίας ή του συγγενικού δικαιώματός του μέσω της επίμαχης υπηρεσίας και την πρόληψη νέων προσβολών. Επομένως, αρκεί ο δικαιούχος να επισημάνει την ύπαρξη μιας τέτοιας προσβολής στον φορέα παροχής υπηρεσιών προκειμένου αυτός να υποχρεωθεί να αποσύρει ταχέως το επίμαχο περιεχόμενο ή να καταστήσει την πρόσβαση σ' αυτό αδύνατη και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη της τέλεσης νέων προσβολών, άλλως ο δικαιούχος έχει δικαίωμα να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων σε βάρος του.
- 141 Εντούτοις, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να εξακριβώσουν, κατά την εφαρμογή της προϋπόθεσης αυτής και, ιδίως, κατά την ερμηνεία του επιρρήματος «ταχέως», ότι η εν λόγω προϋπόθεση δεν συνεπάγεται τέτοια καθυστέρηση, όσον αφορά την πραγματική παύση της

προσβολής του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος, ώστε να προκαλείται δυσανάλογη ζημία στον δικαιούχο, λαμβανομένων υπόψη, προς τούτο, της ταχύτητας με την οποία μπορούν να προκληθούν και της γεωγραφικής έκτασης την οποία μπορούν να λάβουν τέτοιες ζημίες, όπως υπογραμμίζει η αιτιολογική σκέψη 52 της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, στο πλαίσιο των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας.

- 142 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει, επίσης, να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 18, παράγραφος 1, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα μέσα έννομης προστασίας του εθνικού δικαίου, όσον αφορά τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, να επιτρέπουν την ταχεία λήψη μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών μέτρων, για την παύση οιασδήποτε προσβολής και την πρόληψη περαιτέρω ζημίας των ενεχόμενων συμφερόντων.
- 143 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας έχει την έννοια ότι επιτρέπει να μην παρέχεται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, στον δικαιούχο δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος η δυνατότητα να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά του διαμεσολαβητή, του οποίου οι υπηρεσίες χρησιμοποιήθηκαν από τρίτο για την προσβολή του δικαιώματός του χωρίς ο διαμεσολαβητής να το γνωρίζει, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, παρά μόνον εφόσον, πριν κινηθεί η δικαστική διαδικασία, η προσβολή αυτή είχε προηγουμένως επισημανθεί στον διαμεσολαβητή και αυτός δεν παρενέβη ταχέως για να αποσύρει το επίμαχο περιεχόμενο ή να καταστήσει την πρόσβαση σ' αυτό αδύνατη και για να φροντίσει να μην επαναληφθούν στο μέλλον τέτοιου είδους προσβολές. Εντούτοις, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να εξακριβώσουν, κατά την εφαρμογή της ως άνω προϋπόθεσης, ότι αυτή δεν συνεπάγεται τέτοια καθυστέρηση, όσον αφορά την πραγματική παύση της προσβολής, ώστε να προκαλείται δυσανάλογη ζημία στον δικαιούχο.

Επί του πέμπτου και του έκτου προδικαστικού ερωτήματος που υποβλήθηκαν στις υποθέσεις C-682/18 και C-683/18

- 144 Δεδομένου ότι τα ερωτήματα αυτά υποβλήθηκαν μόνο για την περίπτωση που δοθεί αρνητική απάντηση τόσο στο πρώτο όσο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στα εν λόγω προδικαστικά ερωτήματα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 145 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, έχει την έννοια ότι ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων, στην οποία οι χρήστες μπορούν να**

θέτουν παρανόμως στη διάθεση του κοινού προστατευόμενο περιεχόμενο, δεν τελεί πράξη «παρουσίασης στο κοινό» του εν λόγω περιεχομένου, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εκτός εάν συμβάλλει, κατά τρόπο που δεν περιορίζεται απλώς στη διάθεση της πλατφόρμας, στην παροχή στο κοινό πρόσβασης σε προστατευόμενο περιεχόμενο η οποία συνεπάγεται προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Τέτοια περίπτωση συντρέχει, μεταξύ άλλων, όταν ο διαχειριστής γνωρίζει συγκεκριμένα ότι είναι παρανόμως διαθέσιμο στην πλατφόρμα του προστατευόμενο περιεχόμενο και παραλείπει να το διαγράψει ή να καταστήσει ταχέως αδύνατη την πρόσβαση σε αυτό, ή όταν ο διαχειριστής, μολοντί γνωρίζει ή όφειλε να γνωρίζει ότι, γενικώς, τίθεται παρανόμως στη διάθεση του κοινού προστατευόμενο περιεχόμενο μέσω της πλατφόρμας του από τους χρήστες αυτής, δεν λαμβάνει τα κατάλληλα τεχνικά μέτρα που θα ήταν ευλόγως αναμενόμενο να ληφθούν από έναν ευρισκόμενο στη θέση του επιχειρηματία ο οποίος επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια, για να αντιμετωπίσει με αξιόπιστο και αποτελεσματικό τρόπο τις προσβολές του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας στην πλατφόρμα αυτή, ή ακόμη όταν συμμετέχει στην επιλογή του προστατευόμενου περιεχομένου που παρουσιάζεται παρανόμως στο κοινό, παρέχει στην πλατφόρμα του εργαλεία τα οποία προορίζονται ειδικώς για την παράνομη ανταλλαγή του εν λόγω περιεχομένου ή ενθαρρύνει ηθελημένα την ανταλλαγή αυτή, σχετική δε ένδειξη μπορεί να αποτελεί το γεγονός ότι ο διαχειριστής έχει υιοθετήσει ένα οικονομικό μοντέλο που παροτρύνει τους χρήστες της πλατφόρμας του να παρουσιάζουν παρανόμως στο κοινό προστατευόμενο περιεχόμενο μέσω αυτής.

- 2) Το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο»), έχει την έννοια ότι η δραστηριότητα του διαχειριστή πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής, υπό την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω διαχειριστής δεν διαδραματίζει ενεργό ρόλο ικανό να του παράσχει γνώση ή έλεγχο του περιεχομένου που αναρτάται στην πλατφόρμα του.

Το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2000/31 έχει την έννοια ότι, προκειμένου ο εν λόγω διαχειριστής να απολέσει, δυνάμει της διάταξης αυτής, τη δυνατότητα απαλλαγής από την ευθύνη που προβλέπει το εν λόγω άρθρο 14, παράγραφος 1, πρέπει να γνωρίζει τις συγκεκριμένες παράνομες πράξεις των χρηστών της πλατφόρμας του που αφορούν προστατευόμενο περιεχόμενο το οποίο έχει αναρτηθεί σ' αυτή.

- 3) Το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι επιτρέπει να μην παρέχεται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, στον δικαιούχο δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος η δυνατότητα να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά του διαμεσολαβητή, του οποίου οι υπηρεσίες χρησιμοποιήθηκαν από τρίτο για την προσβολή του δικαιώματός του χωρίς ο διαμεσολαβητής να το γνωρίζει, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2000/31, παρά μόνον εφόσον, πριν κινηθεί η δικαστική διαδικασία, η προσβολή αυτή είχε προηγουμένως επισημανθεί στον διαμεσολαβητή και αυτός δεν παρενέβη ταχέως για να αποσύρει το επίμαχο περιεχόμενο ή να καταστήσει την πρόσβαση σ' αυτό αδύνατη και για να φροντίσει να μην επαναληφθούν στο μέλλον τέτοιου είδους προσβολές. Εντούτοις, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να εξακριβώσουν, κατά την εφαρμογή της ως άνω

προϋπόθεσης, ότι αυτή δεν συνεπάγεται τέτοια καθυστέρηση, όσον αφορά την πραγματική παύση της προσβολής, ώστε να προκαλείται δυσανάλογη ζημία στον δικαιούχο.

(υπογραφές)